

*Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет*

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА БА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Тема: Управління активами підприємства в умовах невизначеності

Спеціальність 051 «Економіка»,

Освітньо-професійна програма “Економіка та бізнес-інновації”

Завідувач кафедри: _____ / Карінцева О. І. /

Керівник роботи: _____ / Мазін Ю.О. /

*Виконавець: _____ / Чорноштан Л.Є. /
П.І.Б.*

Група Е.мз-21с

Суми 2023

Міністерство освіти і науки України

Сумський державний університет

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА БА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри економіки,

підприємництва та БА

_____ **О.І. Карінцева**

«25» вересня 2023 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи магістра

Студента(ки) групи Е.мз-21с **курсу** ЦЗДВН
(найменування факультету)

Спеціальності: 051 «Економіка», освітньо-професійна програма «Економіка та бізнес-інновації»

Чорноштан Лілія Євгеніївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема індивідуальної роботи: **Управління активами підприємства в умовах невизначеності**

Затверджую наказом по СумДУ №1433-VI від «11» грудня 2023р.

Термін здачі студентом закінченої роботи: «02» грудня 2023р.

Вихідні дані до роботи: фінансова звітність, законодавчі акти, наукові дослідження вітчизняних та закордонних вчених викладених у монографіях, підручниках, наукових статтях, а також інтернет ресурси з питань управління активами підприємств.

- Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що підлягають розробленню): провести діагностику активів підприємства шляхом горизонтального та вертикального аналізу ;
- зробити порівняльний аналіз активів нашого підприємства з основними конкурентами;
- провести порівняльний аналіз звітних і планових (нормативних) показників функціонування активів підприємства;
- здійснити SWOT-аналіз підприємства;
- проаналізувати стратегічні аспекти управління активами підприємства
- надати практичні рекомендації щодо ефективного управління активами підприємства.

Перелік ілюстрацій:

Дата видачі завдання: « 25 » вересня 2023 р.

Керівник кваліфікаційної роботи магістра доц, Мазін Ю.О.
(вч. звання, П. І. П/б.)

Завдання прийняв(ла) до виконання: «16» жовтня 2023р. _____
підпис студента(ки)

Анотація

Метою роботи є застосування системи управління активами бізнесу в умовах невизначеності на прикладі конкретного підприємства.

Досягнення поставленої мети зумовлює вирішення наступних завдань:

- провести діагностику активів підприємства шляхом горизонтального та вертикального аналізу ;
- зробити порівняльний аналіз активів нашого підприємства з основними конкурентами;
- провести порівняльний аналіз звітних і планових (нормативних) показників функціонування активів підприємства;
- здійснити SWOT-аналіз підприємства;
- проаналізувати стратегічні аспекти управління активами підприємства
- надати практичні рекомендації щодо ефективного управління активами підприємства.

Об'єктом дослідження є показники діяльності ТОВ "Укртраспневматика".

Предметом дослідження виступає система ефективного управління активами в діяльності підприємства.

Методи дослідження. Основою роботи є система загальнонаукових методів: метод пізнання, системний аналіз та метод імперичного дослідження, порівняльний метод та метод коефіцієнтів.

Інформаційну базу дослідження становлять теоретичні та практичні розробки науковців, монографії, автореферати докторських та кандидатських дисертацій, посібники, збірники наукових праць, матеріали наукових конференцій, фахові та періодичні видання, а також Інтернет-ресурси.

При написанні роботи була використана законодавча та нормативна база, збірники норм та інструктивних документів, книги, посібники тощо. Дана робота містить 57 стор. тексту:

- 3 рисунків – схем;
- 8 аналітичних таблиць;
- 11 формул.

Результати, одержані в роботі, можуть бути використані для виявлення резервів підвищення фінансових результатів діяльності підприємства, які при реалізації дозволять підвищити ефективність управління активами бізнесу.

Ключові слова: активи, управління, ефективність діяльності, методи, показники, оцінка, аналіз, потенціал, резерви, фінансовий стан, прибутковість, рентабельність.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1. Діагностика активів на підприємстві	7
1.1. Основні дані про ТОВ «Укртранспневматика».....	7
1.2. Горизонтальний аналіз активів підприємства.....	9
1.3. Вертикальний аналіз активів підприємства.....	14
2. Управління активами бізнесу на основі порівняльного фінансового аналізу	19
2.1. Порівняльний аналіз активів з основними конкурентами.....	19.
2.2. Порівняльний аналіз звітних і планових (нормативних) показників функціонування активів підприємства.....	27
3. Стратегічний аналіз активів підприємства	40
3.1. SWOT-аналіз підприємства.....	40
3.2. Стратегічні аспекти управління активами підприємства.....	43
ВИСНОВКИ	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52

ВСТУП

Актуальність теми. Досвід функціонування успішних підприємств в умовах ринку свідчить, що для забезпечення життєздатності підприємства на протязі тривалого проміжку часу необхідно впроваджувати нові методи підвищення ефективності системи управління підприємствами, одним із яких ефективна система управління активами.

В сучасний час на українських підприємствах існує проблема надлишку інформації та неможливості керування інформацією при здійсненні управлінських рішень. Управління активами дозволяє згрупувати інформацію і проаналізувати її для прийняття ефективних управлінських рішень керівництва.

Система управління активами бізнесу відіграє ключову роль у підвищенні його ефективності, забезпечуючи фінансову стійкість, кредитоспроможність та інвестиційну привабливість. Управління активами охоплює розробку стратегій розвитку підприємства в аспектах виробничого, фінансового та інвестиційного напрямків. Однак існують проблеми, оскільки відсутні єдині рекомендацією чи підходи до управління активами для підвищення його ефективності, конкурентоспроможності продукції та інновацій. Ця ситуація робить тему дослідження актуальною.

Отже, ефективне управління активами та забезпечення необхідних фінансових ресурсів є критичними факторами для успішної діяльності бізнесу в умовах конкурентного ринкового середовища та особливо в умовах невизначеності.

Питаннями оцінки та управління активами бізнесу присвячені роботи таких вчених-економістів, як Бланк І.А., Білик М.Д., КоваленкоЛ.О., КрамаренкоО.Г., ЛіпичЛ.Г., РяснихЄ.Г., ПоддєрьогінА.М., ТкаченкоА.М., Швиданенко Г.О., ШевчукН.А., Шим Дж., ШпакН.З. та інших.

Необхідно відмітити, що єдності думок щодо ефективної системи управління активами на підприємстві не існує.

Метою роботи є застосування системи управління активами бізнесу в умовах невизначеності на прикладі конкретного підприємства.

Досягнення поставленої мети зумовлює вирішення наступних завдань:

- провести діагностику активів підприємства шляхом горизонтального та вертикального аналізу ;
- зробити порівняльний аналіз активів нашого підприємства з основними конкурентами;
- провести порівняльний аналіз звітних і планових (нормативних) показників функціонування активів підприємства;
- здійснити SWOT-аналіз підприємства;
- проаналізувати стратегічні аспекти управління активами підприємства
- надати практичні рекомендації щодо ефективного управління активами підприємства.

Об'єктом дослідження є показники діяльності ТОВ "Укртраспневматика".

Предметом дослідження виступає система ефективного управління активами в діяльності підприємства.

Методи дослідження. Основою роботи є система загальнонаукових методів: метод пізнання, системний аналіз та метод імперичного дослідження, порівняльний метод та метод коефіцієнтів.

Інформаційну базу дослідження становлять теоретичні та практичні розробки науковців, монографії, автореферати докторських та кандидатських дисертацій, посібники, збірники наукових праць, матеріали наукових конференцій, фахові та періодичні видання, а також Інтернет-ресурси.

1. Діагностика активів на підприємстві

1.1. Основні дані про ТОВ «Укртранспневматика»

Аналіз активів є процесом вивчення результативних показників формування та використання активів бізнесу з метою виявлення потенційних можливостей для подальшого підвищення ефективності їх функціонування. На підприємстві проводять різні системи фінансового аналізу для дослідження активів, такі як горизонтальний, вертикальний, порівняльний, аналіз фінансових коефіцієнтів та інтегральний фінансовий аналіз.

Для даної роботи обрано об'єктом дослідження Товариство з обмеженою відповідальністю «Укртранспневматика», що спеціалізується на розробці та виробництві продукції для залізниць і метрополітенів, таких як гальмівні циліндри, авторегулятори, сполучні рукави і інше. Підприємство є дочірнім підприємством ПАТ «Транспневматика», що є найбільшим виробником цього виду продукції. Вся вироблення сертифікована в системі УкрСЕПРО і користується попитом як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні.

Доцільно коротко узагальнити відомості про ТОВ «Укртранспневматика» у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Основна інформація про ТОВ «Укртранспневматика»

Повне найменування	Товариство з обмеженою відповідальністю «Укртранспневматика»
Скорочене найменування	ТОВ «Укртранспневматика»
Ідентифікаційний код юридичної особи	33486527
Свідоцтво платника ПДВ	25572448
ІПН	334865218083
Адреса	м. Лебедин Сумської обл., вул. Сумська, 92
Середня кількість працівників (осіб)	186 осіб
Розмір статутного капіталу	2204133.00 грн
Рік реєстрації юридичної особи	2005 рік

Джерело: сформовано автором

Досліджуване підприємство працює за декількома видами діяльності:

- Код КВЕД 28.12 Виробництво гідравлічного та пневматичного устаткування (основний);
- Код КВЕД 28.29 Виробництво інших машин і устаткування загального призначення, н. в. і. у.;
- Код КВЕД 30.20 Виробництво залізничних локомотивів і рухомого складу;
- Код КВЕД 25.99 Виробництво інших готових металевих виробів, н. в. і. у.;
- Код КВЕД 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля;
- Код КВЕД 49.41 Вантажний автомобільний транспорт;
- Код КВЕД 33.12 Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення.

Товариство з обмеженою відповідальністю "Укртранспневматика" операційно самостійне, працює на підставі повного господарського розрахунку, використовує самоокупність та самофінансування. Наше підприємство має власні банківські рахунки, печатку з власним найменуванням, штампи, фірмові бланки, власну емблему, товарний знак та інші реквізити.

Всі важливі аспекти фінансової інформації представлені даним бізнесом з відповідністю до нормативних вимог стосовно бухгалтерського обліку та звітності в Україні. Формування фінансової звітності даного бізнесу відбувається відповідно до Концептуальної основи за П(С)БО, здійснюється бухгалтерський облік як на паперових носіях, так і за допомогою комп'ютерної техніки та програмного забезпечення "1С: Підприємство 8.2" та "m.e.doc".

В цілому, методологія та організація бухгалтерського обліку ТОВ "Укртранспневматика" відповідає чинному законодавству та ухваленій обліковій політиці. Облік даного бізнесу проводиться відповідно до вимог Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" № 996-XIV від 16.07.99 року та інших нормативних документів, що стосуються організації обліку.

1.2 Горизонтальний аналіз активів підприємства

Простий і ефективний метод оцінки результатів діяльності певного бізнесу - це аналіз структурних змін і динаміки розвитку за допомогою вертикального та горизонтального аналізу розділів і статей балансу.

Горизонтальний аналіз балансу певного бізнесу включає порівняння кожної статті балансу з попереднім звітним періодом. Цей підхід передбачає розрахунок змін абсолютних та відносних показників певного бізнесу, а також надає якісну характеристику виявленим відхиленням. Для виконання цього аналізу створюються аналітичні таблиці, в яких абсолютні значення звітності доповнюються відносними. Це означає розрахунок змін абсолютних показників в сумі та у відсотках на початок і в кінці звітного періоду.

Баланс досліджуваного мною підприємства за 2022 рік наведено у додатку А. *Проведений горизонтальний аналіз Активу Балансу* досліджуваного підприємства наведено в таблиці 1.2.

Горизонтальний аналіз активу балансу ТОВ "Укртранспневматика" дає можливість оцінити зміни в розподілі активів з початку до кінця звітного періоду. Деякі ключові результати представлені нижче:

I. Необоротні активи:

Нематеріальні активи показали невелике зменшення на 19% відносно початку періоду, що обумовлено збільшенням амортизації.

Незавершені капітальні інвестиції зменшилися на 6.87%.

Основні засоби виявили зростання на 35.72%, основане на значному збільшенні їх первісної вартості.

Таблиця 1.2

Горизонтальний аналіз Активу Балансу ТОВ «Укртранспневматика»

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Відхилення	
				абсолютне, тис. грн	відносне, %
1	2	3	4	5	6
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000	400	324	-76	-19.00%
первісна вартість	1001	678	678	0	0.00%
накопичена амортизація	1002	278	354	76	27.34%
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2,212	2,060	-152	-6.87%
Основні засоби	1010	34,035	46,192	12157	35.72%
первісна вартість	1011	54,219	71,848	17629	32.51%
знос	1012	20,184	25,656	5472	27.11%
Усього за розділом I	1095	36,647	48,576	11929	32.55%
II. Оборотні активи					
Запаси	1100	26465	41351	14886	56.25%
Виробничі запаси	1101	17983	22496	4513	25.10%
Незавершене виробництво	1102	4023	6625	2602	64.68%
Готова продукція	1103	4410	12181	7771	176.21%
Товари	1104	49	49	0	0.00%
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6136	18314	12178	198.47%
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	8055	3188	-4867	-60.42%
за виданими авансами					
з бюджетом	1135	66	549	483	731.82%
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	89	86	-3	-3.37%
Гроші та їх еквіваленти	1165	24748	24436	-312	-1.26%
Готівка	1166	1	-	-1	-100%
Рахунки в банках	1167	24747	24436	-311	-1.26%
Витрати майбутніх періодів	1170	22	27	5	22.73%
Інші оборотні активи	1190	122	131	9	7.38%
Усього за розділом II	1195	65703	88082	22379	34.06%
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-	-
Баланс	1300	102350	136658	34308	33.52%

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства

II. Оборотні активи:

Оборотні активи загалом збільшилися на 56.25%, де запаси і дебіторська заборгованість відзначилися найбільшим зростанням.

Дебіторська заборгованість за продукцією, товарами, роботами, послугами збільшилася на 198.47%, вказуючи на збільшення обсягу виручки, але може вимагати уваги стосовно контролю над заборгованістю.

III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття не мають показників на початку чи кінці звітного періоду.

Загальний баланс підприємства зросла на 33.52%, що свідчить про позитивні зміни у структурі та розподілі активів.

Проведений аналіз дозволяє зробити такі висновки:

Позитивні тенденції у зростанні основних засобів та оборотних активів можуть свідчити про успішність бізнес-стратегії підприємства. Увага до дебіторської заборгованості може забезпечити ефективний контроль та управління фінансовими ресурсами. Належна увага до нематеріальних активів та їх амортизації допоможе оптимізувати їх вартість та підтримувати стабільність підприємства. Загалом, горизонтальний аналіз активу підтверджує динамічний розвиток та фінансову стабільність ТОВ "Укртрансневматика".

Проаналізувавши горизонтальний аналіз активу ТОВ "Укртрансневматика", можна зробити наступні специфічні висновки та рекомендації:

Необоротні активи:

Збільшення основних засобів свідчить про можливе розширення виробництва чи покращення технологічного парку. Проте слід вивчити обсяг амортизації та плани заміни майна.

Зменшення незавершених капітальних інвестицій може бути пов'язане з завершенням певних проектів. Важливо оцінити вплив цього зменшення на майбутні перспективи.

Оборотні активи:

Значний ріст запасів може свідчити про стратегічне накопичення запасів перед очікуваним збільшенням попиту, але потребує уваги, щоб уникнути перенакопичення.

Значне зростання дебіторської заборгованості вказує на збільшення обсягів продажів, але необхідно дбати про своєчасне врегулювання боргів покупців.

Баланс:

Загальне зростання балансу свідчить про позитивні зміни в економічній діяльності. Важливо вдатися до фінансового аналізу, щоб забезпечити раціональне використання збільшених активів та їх ефективне управління.

Управління дебіторською заборгованістю:

Стратегічний підхід до управління дебіторською заборгованістю може включати в себе вдосконалення системи кредитування, контролю за строками платежів та активну комунікацію з клієнтами.

Облік та амортизація:

Звертайте увагу на правильність обліку та належне врахування амортизації, оскільки це впливає на фінансові показники та вартість активів.

Загальна динаміка показників свідчить про стійкість та позитивний розвиток компанії, але для забезпечення довгострокового успіху важливо вдосконалювати стратегії управління та контролю фінансових показників.

Проаналізувавши горизонтальний аналіз зобов'язань та власного капіталу ТОВ "Укртранспневматика", можна зробити наступні висновки та рекомендації:

Резервний капітал та нерозподілений прибуток:

Резервний капітал залишається стабільним, що свідчить про наявність фінансового резерву для покриття можливих ризиків.

Таблиця 1.3

Горизонтальний аналіз Пасиву Балансу ТОВ «Укртраспневматика»

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Відхилення	
				абсолютне, тис. грн	відносне, %
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2204	2204	0	0.00%
Резервний капітал	1415	551	551	0	0.00%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	94115	130201	36086	38.34%
Усього за розділом I	1495	96870	132956	36086	37.25%
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
1595	-	-	-	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Короткострокові кредити банків	1600	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	-	-
товари, роботи, послуги	1615	472	124	-348	-73.73%
розрахунками з бюджетом	1620	2678	2200	-478	-17.85%
у тому числі з податку на прибуток	1621	2568	2043	-525	-20.44%
розрахунками зі страхування	1625	186	181	-5	-2.69%
розрахунками з оплати праці	1630	597	606	9	1.51%
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	659	87	-572	-86.80%
Поточні забезпечення	1660	-	-		
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-		
Інші поточні зобов'язання	1690	888	504	-384	-43.24%
Усього за розділом III	1695	5480	3702	-1778	-32.45%
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття					
1700	-	-	-	-	-
Баланс	1900	102350	136658	34308	33.52%

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства

Збільшення нерозподіленого прибутку на 38.34% може бути позитивним сигналом, але потребує уваги для оптимального використання цих коштів, наприклад, через інвестиції або розподіл дивідендів.

Поточні зобов'язання та забезпечення:

Суттєве зменшення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги (-73.73%) може бути результатом оптимізації платіжних умов або зменшення обсягів закупівель.

Зниження кредиторської заборгованості за одержаними авансами (-86.80%) вказує на можливі труднощі з регулювання взаєморахунків з постачальниками.

Інші поточні зобов'язання:

Суттєве зменшення інших поточних зобов'язань (-43.24%) може виникнути через оптимізацію операцій або реорганізацію зобов'язань.

Загальні висновки:

Загальна динаміка показників свідчить про стійкість та позитивний розвиток компанії.

Важливо вдатися до стратегій управління фінансовими ресурсами для забезпечення раціонального використання капіталу та ефективного вирішення фінансових завдань.

Загальною метою є ефективне управління капіталом, платежами та зобов'язаннями, збалансоване розподілення прибутку та забезпечення стійкості фінансового стану підприємства.

1.3. Вертикальний аналіз активів підприємства

Відмінною рисою вертикального аналізу, у відмінну від горизонтального, є його спрямованість на внутрішню структуру фінансової звітності. У вертикальному аналізі балансу використовуються відносні показники, які розраховуються для окремих статей балансу у відсотках від загальної суми валюти балансу. Основною метою цього аналізу є визначення частки окремих елементів у відсотковому відношенні до загальної суми балансу і оцінка змін в цьому відношенні. Використання вертикального аналізу дозволяє проводити порівняння між різними підприємствами і пом'якшує вплив інфляційних процесів через використання відносних показників.

Вертикальний аналіз балансу ТОВ "Укртрансневматика" надає можливість оцінити структуру активів та їхні зміни відносно загальної суми балансу протягом звітного періоду. Деякі ключові висновки з вертикального аналізу активу балансу можуть бути такими:

Таблиця 1.4

Вертикальний аналіз активу балансу ТОВ «Укртраспневматика»

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Структура, %		Різниця
				на початок звітного періоду	на кінець звітного періоду	
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи	1000	400	324	0.39%	0.24%	-0.15%
первісна вартість	1001	678	678	0.66%	0.50%	-0.17%
накопичена амортизація	1002	278	354	0.27%	0.26%	-0.01%
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2,212	2,060	2.16%	1.51%	-0.65%
Основні засоби	1010	34,035	46,192	33.25%	33.80%	0.55%
первісна вартість	1011	54,219	71,848	52.97%	52.58%	-0.40%
знос	1012	20,184	25,656	19.72%	18.77%	-0.95%
Усього за розділом I	1095	36,647	48,576	35.81%	35.55%	-0.26%
II. Оборотні активи						
Запаси	1100	26465	41351	25.86%	30.26%	4.40%
Виробничі запаси	1101	17983	22496	17.57%	16.46%	-1.11%
Незавершене виробництво	1102	4023	6625	3.93%	4.85%	0.92%
Готова продукція	1103	4410	12181	4.31%	8.91%	4.60%
Товари	1104	49	49	0.05%	0.04%	-0.01%
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6136	18314	6.00%	13.40%	7.41%
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8055	3188	7.87%	2.33%	-5.54%
з бюджетом	1135	66	549	0.06%	0.40%	0.34%
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	89	86	0.09%	0.06%	-0.02%
Гроші та їх еквіваленти	1165	24748	24436	24.18%	17.88%	-6.30%
Готівка	1166	1	0	0.00%	0.00%	0.00%
Рахунки в банках	1167	24747	24436	24.18%	17.88%	-6.30%
Витрати майбутніх періодів	1170	22	27	0.02%	0.02%	0.00%
Інші оборотні активи	1190	122	131	0.12%	0.10%	-0.02%
Усього за розділом II	1195	65703	88082	64.19%	64.45%	0.26%
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-	-	-
Баланс	1300	102350	136658	100.00%	100.00%	0.00%

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства

Необоротні активи

Доля нематеріальних активів на початку періоду складала 0.39%, а на кінець звітного періоду зменшилась до 0.24%. Це може вказувати на зменшення важливості нематеріальних активів у структурі активів.

Основні засоби складають більшу частку в активах, збільшившись з 35.81% на початку до 35.55% на кінець періоду.

Оборотні активи:

Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги істотно зросла з 6.00% на початку періоду до 13.40% на кінець. Це може вказувати на збільшення обсягів кредитів покупців.

Запаси також зросли з 25.86% до 30.26%, що може свідчити про збільшення обсягів запасів у виробництві.

Гроші та їх еквіваленти:

Доля грошей та їх еквівалентів зменшилась із 24.18% на початку періоду до 17.88% на кінець. Це може свідчити про зміни в стратегії управління ліквідністю.

Узагальнення:

Загальна структура балансу залишається стійкою, індикуючи збалансованість активів на різних етапах звітного періоду.

Зміни у вертикальному аналізі вказують на перерозподіл активів компанії, з особливим акцентом на зростання оборотних активів, таких як запаси та дебіторська заборгованість. Така динаміка показників привела до підвищення мобільності майна. Адже оборотний капітал має вищу швидкість обороту, а значить забезпечує більший приріст прибутку. Зростання оборотного капіталу відбувається на фоні зростання вартості основних засобів, що генерує виробничу базу для нарощування обсягів продукції в майбутньому.

Основні засоби та нематеріальні активи залишаються значущими, але зафіксовано деяке їхнє зменшення.

Цей аналіз може служити важливою основою для прийняття управлінських рішень, зокрема в області стратегічного планування, управління ліквідністю та оптимізації активів компанії.

Структура активів підприємства орієнтована здебільшого на оборотні активи, бо їх питома вага найбільша, а, отже, спостерігається прискорення оборотності всіх сукупних активів, а значить з'явилась можливість у підприємства збільшити свої прибутки.

Проведений вертикальний аналіз Пасиву Балансу досліджуваного підприємства наведено в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Вертикальний аналіз пасиву балансу ТОВ «Укртраспневматика»

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Структура, %		Різниця
				на початок звітного періоду	на кінець звітного періоду	
I. Власний капітал						
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2204	2204	2.15%	1.61%	-0.54%
Резервний капітал	1415	551	551	0.54%	0.40%	-0.14%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	94115	130201	91.95%	95.28%	3.32%
Усього за розділом I	1495	96870	132956	94.65%	97.29%	2.65%
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1595			0.00%	0.00%	0.00%
III. Поточні зобов'язання і забезпечення						
Короткострокові кредити банків	1600	-	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	-	-	-
товари, роботи, послуги	1615	472	124	0.46%	0.09%	-0.37%
розрахунками з бюджетом	1620	2678	2200	2.62%	1.61%	-1.01%
у тому числі з податку на прибуток	1621	2568	2043	2.51%	1.49%	-1.01%
розрахунками зі страхування	1625	186	181	0.18%	0.13%	-0.05%
розрахунками з оплати праці	1630	597	606	0.58%	0.44%	-0.14%
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	659	87	0.64%	0.06%	-0.58%
Інші поточні зобов'язання	1690	888	504	0.87%	0.37%	-0.50%
Усього за розділом III	1695	5480	3702	5.35%	2.71%	-2.65%
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-	-	-	
Баланс	1900	102350	136658	100.00%	100.00%	0.00%

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності підприємства

Вертикальний аналіз пасиву балансу ТОВ "Укртраспневматика":

Розділ I. Власний капітал:

Значуще збільшення структури зареєстрованого (пайового) капіталу (на 0.54%), яке може вказувати на залучення нових інвестицій або розширення діяльності компанії.

Невелике зменшення резервного капіталу та нерозподіленого прибутку (на 0.14% та 3.32% відповідно), що може свідчити про використання прибутку для різних потреб або виплати дивідендів.

Розділ III. Поточні зобов'язання і забезпечення:

Суттєве зниження структури поточної кредиторської заборгованості за одержаними авансами (на 0.58%), що може вказувати на оптимізацію операцій з авансами.

Загальні висновки та рекомендації:

Збереження стабільної структури власного капіталу важливе для фінансової стійкості. Рекомендується збільшувати резервний капітал для забезпечення фінансової безпеки.

Оптимізація управління поточною кредиторською заборгованістю та іншими поточними зобов'язаннями може позитивно позначитися на ліквідності компанії.

Слід продовжувати уважно моніторити та аналізувати зміни в структурі капіталу та зобов'язань для своєчасного виявлення можливих ризиків і можливостей.

Згідно з представленими в таблиці даними, можна відзначити, що власний капітал переважає над залученими позиками і складає найбільший відсоток в структурі балансу як на початку, так і в кінці звітного періоду. Узагальнюючи ці дані, можна зробити висновок, що якість балансу, зокрема активів, покращилась на кінець періоду в порівнянні з початковим станом.

Вертикальний аналіз підтверджує висновки, отримані через горизонтальний аналіз, стосовно поліпшення якості балансу. Фактично виявлено, що питома вага оборотних та необоротних активів, а також власного капіталу зросла, в той час як питома вага поточних зобов'язань, зокрема кредиторської заборгованості, зменшилась. Іншими словами, спостерігається збільшення частки "здорових" елементів балансу та зменшення частки "проблемних" елементів.

РОЗДІЛ 2 Управління активами бізнесу на основі порівняльного фінансового аналізу

2.1. Порівняльний аналіз активів з основними конкурентами

Для прийняття бізнес рішень в політиці управління активами важливим етапом є порівняння показників нашого бізнесу з показниками конкурентів. Основними конкурентами нашого бізнесу є Приватне акціонерне товариство «АРМАПРОМ» та Акціонерне товариство «ГІДРОСИЛА МЗТГ». Проведемо порівняльний фінансовий аналіз показників їх діяльності.

Порівняльний фінансовий аналіз бізнесу базується на зіставленні окремих груп аналогічних показників конкурентів між собою. У процесі використання цієї системи аналізу розраховуються розміри абсолютних і відносних відхилень порівнюваних показників.

Проведемо порівняльний аналіз фінансових показників функціонування активів досліджуваного підприємства та Приватного акціонерного товариства «АРМАПРОМ» за допомогою таблиці 2.1.

Аналізуючи таблицю, можна зазначити, що ТОВ "Укртранспневматика" та ПрАТ "АРМАПРОМ" відзначаються різним розподілом активів у їхній фінансовій структурі.

Необоротні активи:

ТОВ "Укртранспневматика" відзначається більшою питомою вагою необоротних активів (35.55%), порівняно з ПрАТ "АРМАПРОМ" (20.38%). Це визначається значним внеском в основні засоби та свідчить про значну різницю в розподілі необоротних активів, з перевагою на користь ТОВ "Укртранспневматика".

Значна різниця в питомій вазі довгострокових фінансових інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств.

Таблиця 2.1

**Порівняльний аналіз фінансових показників функціонування активів
ТОВ «Укртрансневматика» та ПрАТ «АРМАПРОМ»**

Актив	Код рядка	ТОВ «Укртрансневматика»		ПрАТ «АРМАПРОМ»		Відхилення		
		Абсолютне значення, тис. грн.	Питома вага, %	Абсолютне значення, тис. грн.	Питома вага, %	абсолютне, тис. грн.	відносне, %	за питомою вагою, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Необоротні активи								
Нематеріальні активи	1000	324	0.24%	1402	0.94%	-1078	-76.89%	-0.70%
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2,060	1.51%		0.00%	2060		1.51%
Основні засоби	1010	46,192	33.80%	26368	17.61%	19824	75.18%	16.19%
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0.00%	2748	1.84%	-2748	-100.00%	-1.84%
Усього за розділом I	1095	48,576	35.55%	30518	20.38%	18058	59.17%	15.17%
II. Оборотні активи								
Запаси	1100	41351	30.26%	56519	37.74%	-15168	-26.84%	-7.48%
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	18314	13.40%	58827	39.28%	-40513	-68.87%	-25.88%
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	3188	2.33%	1834	1.22%	1354	73.83%	1.11%
з бюджетом	1135	549	0.40%	74	0.05%	475	641.89%	0.35%
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	86	0.06%	31	0.02%	55	177.42%	0.04%
Гроші та їх еквіваленти	1165	24436	17.88%	978	0.65%	23458	2398.57%	17.23%
Рахунки в банках	1167	24436	17.88%	978	0.65%	23458	2398.57%	17.23%
Витрати майбутніх періодів	1170	27	0.02%	518	0.35%	-491	-94.79%	-0.33%
Інші оборотні активи	1190	131	0.10%	451	0.30%	-320	-70.95%	-0.21%
Усього за розділом II	1195	88082	64.45%	119232	79.62%	-31150	-26.13%	-15.17%
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-	-	-	-	-
Баланс	1300	136658	100.00%	149750	100.00%	-13092	-8.74%	0.00%

Джерело: розраховано автором за даними [30]

Оборотні активи:

ТОВ "Укртранспневматика" має меншу питому вагу оборотних активів (64.45%), в порівнянні з ПрАТ "АРМАПРОМ" (79.62%). Зменшення оборотних активів вказує на вищу ефективність управління оборотними активами у ТОВ "АРМАПРОМ".

Значний різниця в питомій вазі дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги.

Висновок:

ТОВ "Укртранспневматика" володіє більш високою питомою вагою необоротних активів, особливо в області основних засобів. Проте, ПрАТ "АРМАПРОМ" має більшу питому вагу оборотних активів, що свідчить про ефективніше управління короткостроковими ресурсами. Розглядаючи різницю в питомій вазі між компаніями, можна припустити, що ПрАТ "АРМАПРОМ" може мати ефективніші стратегії управління оборотним та необоротним активами. Важливо враховувати контекст та особливості галузі для зрозуміння, як ці різниці впливають на загальні фінансові результати обох підприємств.

Також проведемо порівняльний аналіз фінансових показників функціонування активів даного підприємства та Акціонерного товариства «ГІДРОСИЛА МЗТГ» за допомогою таблиці 2.2.

Результати порівняльного аналізу фінансових показників активів між ТОВ "Укртранспневматика" та АТ "ГІДРОСИЛА МЗТГ" вказують на наступне:

Необоротні активи:

Частка необоротних активів в балансі ТОВ "Укртранспневматика" складає 35.55%, що менше, ніж у АТ "ГІДРОСИЛА МЗТГ" – 84.47%. Це свідчить про значну різницю в стратегії управління основними засобами, з перевагою на користь АТ "ГІДРОСИЛА МЗТГ".

Таблиця 2.2

**Порівняльний аналіз фінансових показників функціонування активів
ТОВ «Укртранспневматика» та АТ «ГІДРОСИЛА МЗТГ»**

Актив	Код рядка	ТОВ «Укртранспневматика»		АТ «ГІДРОСИЛА МЗТГ»			Відхилення	
		Абсолютне значення, тис. грн.	Питома вага, %	Абсолютне значення, тис. грн.	Питома вага, %	абсолютне, тис. грн.	відносне, %	за питомою вагою, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Необоротні активи								
Нематеріальні активи	1000	324	0.24%	285	0.15%	39	13.68%	0.08
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2,060	1.51%	400	0.21%	1660	415.00%	1.29
Основні засоби	1010	46,192	33.80%	156998	84.05%	-110806	-70.58%	-50.21
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0.00%	42	0.02%	-42	-100.00%	-0.02
інші фінансові інвестиції	1035	0	0.00%	44	0.02%	-44	-100.00%	-0.02
Усього за розділом I	1095	48,576	35.55%	157769	84.47%	-109193	-69.21%	-48.92
II. Оборотні активи								
Запаси	1100	41351	30.26%	19230	10.30%	22121	115.03%	19.96
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	18314	13.40%	3925	2.10%	14389	366.60%	11.30
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	3188	2.33%	4131	2.21%	-943	-22.83%	0.12
з бюджетом	1135	549	0.40%	939	0.50%	-390	-41.53%	-0.10
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	86	0.06%	370	0.20%	-284	-76.76%	-0.14
Гроші та їх еквіваленти	1165	24436	17.88%	93	0.05%	24343	26175.27%	17.83
Витрати майбутніх періодів	1170	27	0.02%	0	0.00%	27	-	0.02
Інші оборотні активи	1190	131	0.10%	327	0.18%	-196	-59.94%	-0.08
Усього за розділом II	1195	88082	64.45%	29015	15.53%	59067	203.57%	48.92
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-	-	-	-	-
Баланс	1300	136658	100.00%	186784	100.00%	-50126	-26.84%	0.00

Джерело: розраховано автором за даними [30]

Оборотні активи:

Оборотні активи ТОВ "Укртранспневматика" становлять 64.45% балансу, в той час як у АТ "ГІДРОСИЛА МЗТГ" ця частка лише 15.53%. Це свідчить про те, що ТОВ "Укртранспневматика" діє більш консервативно в управлінні оборотними активами порівняно з АТ "ГІДРОСИЛА МЗТГ".

Відхилення:

Загальне відхилення між активами обох підприємств складає -26.84%. Це головним чином через значну різницю в стратегіях управління необоротними активами та оборотними активами.

Загальний висновок:

ТОВ "Укртранспневматика" має меншу частку необоротних активів, що може свідчити про більш активну політику з управління засобами в порівнянні з АТ "ГІДРОСИЛА МЗТГ". Однак ТОВ "Укртранспневматика" вкладає більше у оборотні активи, порівняно з АТ "ГІДРОСИЛА МЗТГ", що може вказувати на більшу готовність до активного бізнесу.

Зазначені різниці свідчать про важливі аспекти стратегій управління активами та можуть впливати на загальні фінансові результати обох підприємств.

Узагальнений порівняльний аналіз трьох конкуруючих підприємств за основними статтями активів, відображений на рис. 2.1, дає змогу зробити наступні висновки:

- Обсяги основних засобів та нематеріальних активів у ТОВ "Укртранспневматика" знаходяться в нормальних межах порівняно з конкурентами. Основні засоби складають 33.80% від питомої ваги всіх активів, що менше, ніж у АТ "ГІДРОСИЛА МЗТГ" (84.05%) та більше, ніж у ПрАТ "АРМАПРОМ" (17.61%).
- Обсяги запасів у ТОВ "Укртранспневматика" також є в межах норми, становлячи 30.26% від питомої ваги всіх активів, що менше, ніж у ПрАТ "АРМАПРОМ" (37.74%) та більше, ніж у АТ "ГІДРОСИЛА МЗТГ" (10.30%).
- Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги у ТОВ "Укртранспневматика" становить 13.40%, в порівнянні з АТ "ГІДРОСИЛА МЗТГ" (2.10%) та ПрАТ "АРМАПРОМ" (39.28%). Це може вказувати на різницю в управлінні кредиторською заборгованістю та стратегіями кредитування.
- ТОВ "Укртранспневматика" має вищий обсяг готівкових коштів (17.88% активів), порівняно з конкурентами. Це може вказувати на активнішу стратегію управління ліквідністю та бажання забезпечити платоспроможність.

- Відношення оборотних до необоротних активів у ТОВ "Укртрансневматика" становить 1.81, що свідчить про рівновагу між довгостроковими та короткостроковими активами. У ПрАТ "АРМАПРОМ" та АТ "ГІДРОСИЛА МЗТГ" співвідношення є вищим та нижчим відповідно, що може бути пов'язано з різними стратегіями та виробничими процесами.

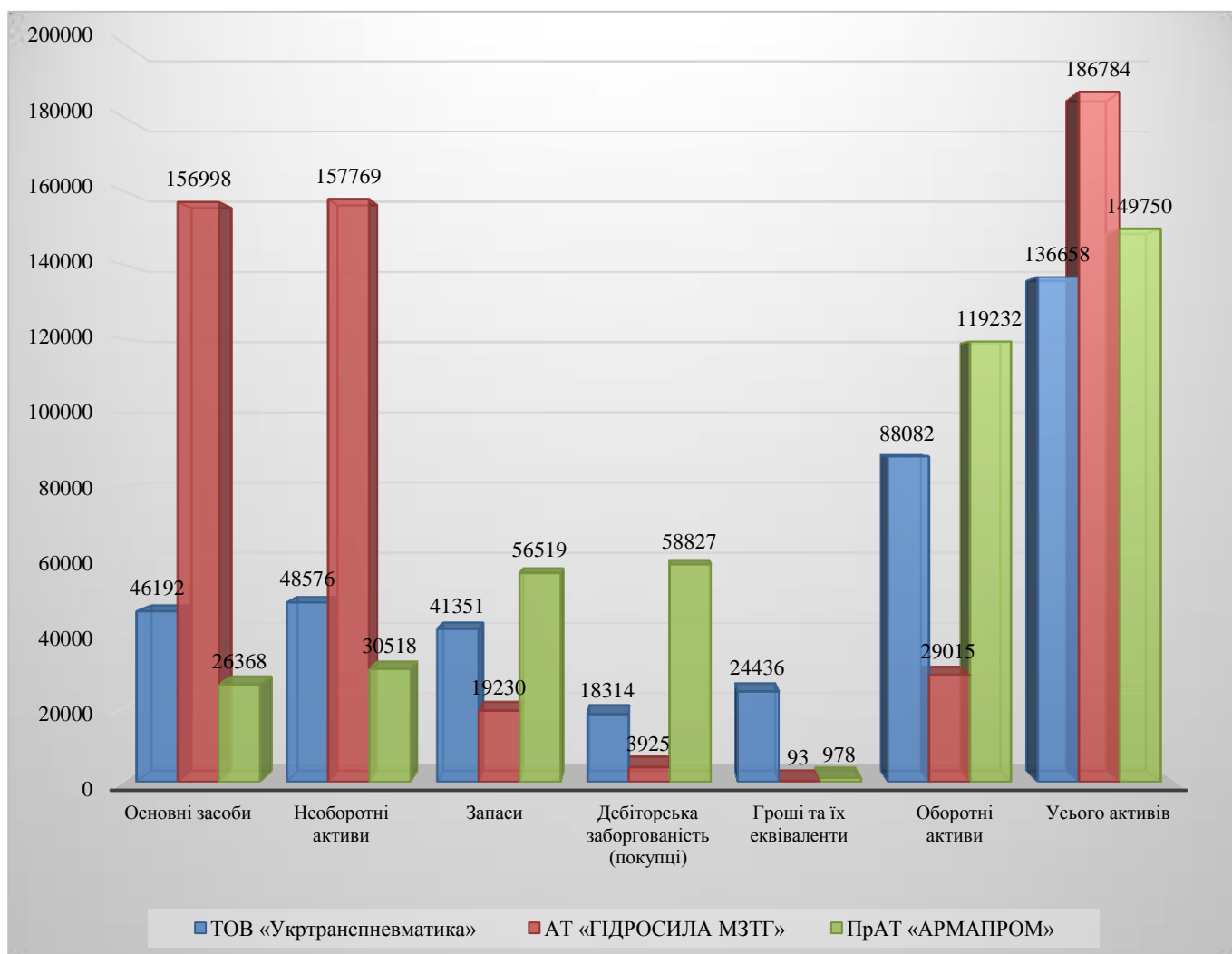

Рис. 2.1. Порівняльний аналіз фінансових показників функціонування активів підприємств-конкурентів

Джерело: сформовано автором за даними [30]

Рекомендації:

Розгляньте можливість інвестування зайвих грошових коштів у виробничо-збутову діяльність або інноваційні проекти.

При тривалому збільшенні дебіторської заборгованості, перевірте стратегії управління кредиторською заборгованістю та вживайте заходи для її зменшення.

Підтримуйте оптимальне співвідношення між довгостроковими та короткостроковими активами, звертаючи увагу на ринкові умови та стратегічні цілі компанії.

Використання ресурсів:

Оцініть можливості оптимізації використання ресурсів, зокрема основних засобів. Зниження питомої ваги основних засобів у ПрАТ "АРМАПРОМ" може бути наслідком їх ефективнішого використання або зміни виробничих процесів.

Співвідношення оборотних активів:

Розгляньте можливості оптимізації співвідношення оборотних активів. Високий показник у ПрАТ "АРМАПРОМ" може свідчити про потребу в управлінні оборотними активами та кращому плануванні виробничих циклів.

Інвестиції:

Розгляньте можливості для розширення інвестицій у довгострокові фінансові інструменти або розвиток нових проектів, що може допомогти розширенню бізнесу та забезпеченню сталого зростання.

Стратегія кредитування:

Вивчіть стратегії кредитування та дебіторської заборгованості, щоб забезпечити ефективний обіг грошей та зниження ризику неплатежів.

Ризикові фактори:

Врахуйте ризикові фактори, пов'язані з підвищенням співвідношення оборотних активів у ТОВ "Укртранспневматика", зокрема високі витрати майбутніх періодів та інші оборотні активи.

Моніторинг конкурентів:

Проводьте регулярний моніторинг фінансових показників конкурентів, щоб підтримувати конкурентоспроможність та реагувати на зміни на ринку.

Управління ліквідністю:

Продовжуйте активно впроваджувати стратегії управління ліквідністю, зберігаючи баланс між наявністю готівки та ефективним використанням ресурсів.

Стратегічне планування:

Розробіть стратегічний план для майбутнього розвитку, враховуючи рекомендації та потенційні ризики. Забезпечте гнучкість та адаптабельність стратегії компанії до змінних умов ринку.

Цей узагальнений порівняльний аналіз надає вам підґрунтя для вживання конкретних заходів для вдосконалення фінансового стану вашої компанії в порівнянні з конкурентами.

2.2. Порівняльний аналіз звітних і планових (нормативних) показників функціонування активів підприємства

Також проведемо порівняльний аналіз звітних і планових (нормативних) показників функціонування активів ТОВ «Укртранспневматика» за допомогою таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Порівняльний аналіз звітних і планових (нормативних) показників функціонування активів ТОВ «Укртрансневматика»

Актив	Код рядка	Звітні показники		Планові (нормативні) показники		Відхилення		
		Абсолютне значення, тис. грн.	Питома вага, %	Абсолютне значення, тис. грн.	Питома вага, %	абсолютне, тис. грн.	відносне, %	за питомою вагою, %
I. Необоротні активи								
Нематеріальні активи	1000	324	0.24%	396	0.27%	-72	-18.18%	-0.03%
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2,060	1.51%	1568	1.06%	492	31.38%	0.45%
Основні засоби	1010	46,192	33.80%	53,396	36.02%	-7,204	-13.49%	-2.22%
Усього за розділом I	1095	48,576	35.55%	55360	37.35%	-6,784	-12.25%	-1.80%
II. Оборотні активи								
Запаси	1100	41351	30.26%	58967	39.78%	-17,616	-29.87%	-9.52%
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	18314	13.40%	13773	9.29%	4,541	32.97%	4.11%
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	3188	2.33%	1902	1.28%	1,286	67.61%	1.05%
з бюджетом	1135	549	0.40%	348	0.23%	201	57.76%	0.17%
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	86	0.06%	74	0.05%	12	16.22%	0.01%
Гроші та їх еквіваленти	1165	24436	17.88%	17684	11.93%	6,752	38.18%	5.95%
Витрати майбутніх періодів	1170	27	0.02%	20	0.01%	7	35.00%	0.01%
Інші оборотні активи	1190	131	0.10%	98	0.07%	33	33.67%	0.03%
Усього за розділом II	1195	88082	64.45%	92866	62.65%	-4,784	-5.15%	1.80%
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-	-	-	-	-
Баланс	1300	136658	100.00%	148226	100.00%	-11,568	-7.80%	0.00%

Джерело: розраховано автором за даними фінансової та управлінської звітності підприємства

Після аналізу звітних і планових (нормативних) показників функціонування активів ТОВ "Укртрансневматика" можна зробити наступні висновки:

1. Нематеріальні активи: Звітні показники нематеріальних активів залишаються на рівні нижче на 18.18%, вказуючи на можливий дефіцит інвестицій у розвиток інтелектуальної власності та інноваційні проекти.
2. Незавершені капітальні інвестиції: За звітний період сума незавершених капітальних інвестицій перевищила нормативи на 31.38%, що може свідчити про не введення в експлуатацію об'єктів основних засобів, що були плановані для реалізації.

3. Основні засоби: Звітні показники основних засобів менше на 13.49% порівняно з плановими, проте їх велика частка в необоротних активах може свідчити про акцент на створенні матеріальних умов для розширення основної діяльності.
4. Запаси: Різниця між обсягами запасів та планованими показниками становить 29.87%, що може вказувати на недостатнє нарощування виробничого потенціалу підприємства.
5. Дебіторська заборгованість: Суми дебіторської заборгованості перевищують планові значення, але це може бути результатом розширення діяльності та збільшення кількості контрагентів, що може бути позитивним явищем при правильному управлінні.
6. Гроші та їх еквіваленти: Наявність великої суми грошей та їх еквівалентів, що перевищує планові значення на 38.18%, може свідчити про високий рівень платоспроможності, але також вимагає розгляду стратегій раціонального використання цих коштів.
7. Витрати майбутніх періодів: Витрати майбутніх періодів залишаються нижче планового рівня на 35.00%, що може бути пов'язано з раціональним використанням грошових коштів.

Загалом, рекомендується уважно вивчити та коригувати стратегії вкладення коштів у нематеріальні активи та капітальні інвестиції, а також управління запасами та дебіторською заборгованістю для досягнення більш оптимальних фінансових показників.

Р-аналіз фінансових коефіцієнтів базується на визначенні співвідношень між різними абсолютними показниками фінансової діяльності бізнесу. Цей метод включає розрахунок відносних показників, які оцінюють різні аспекти функціонування активів бізнесу і визначають їх вплив на загальний фінансовий стан бізнесу. При використанні цієї системи аналізу важливо враховувати Баланс за 2021 рік, який додається у додатку Б, а також Звіти про фінансові результати (форма №2) за 2021 та 2022 роки, представлені у додатках В та Г відповідно.

У сфері управління активами бізнесу найбільш поширеними є наступні групи аналітичних фінансових коефіцієнтів.

1. Коефіцієнти оцінки рентабельності активів (прибутковості) дозволяють надати оцінки ефективності використання менеджментом бізнесу його активів.

Коефіцієнт рентабельності оборотних активів показує можливості даного бізнесу до генерації достатнього обсягу прибутку по відношенню до його оборотних активів:

$$\bullet \text{ROA}_{2021} = \frac{2 \times \text{Чистий прибуток}}{\left(\frac{\text{Поточні активи на початок періоду} + \text{Поточні активи на кінець періоду}}{2} \right)} = \frac{2 \times 33584}{(43598 + 65885)} \approx 0.61;$$

$$\bullet \text{ROA}_{2022} = \frac{2 \times \text{Чистий прибуток}}{\left(\frac{\text{Поточні активи на початок періоду} + \text{Поточні активи на кінець періоду}}{2} \right)} = \frac{2 \times 36086}{(65703 + 88082)} \approx 0.47.$$

Значення цього показника значуще залежить від особливостей діяльності конкретного бізнесу. Таким чином, для рентабельності оборотних активів не існують загальних нормативів, що стосуються компаній різних галузей економіки. Такий норматив доцільно встановлювати лише у контексті конкретного бізнесу або видів діяльності. В будь-якому випадку скорочення рентабельності оборотних активів в динаміці (на 0.14 або 14%) розцінюється як негативне явище для бізнесу, що говорить про зниження ефективності використання оборотних активів нашого бізнесу.

Рентабельність активів бізнесу показує ефективність використання його активів для генерації прибутку:

$$\bullet \text{RA}_{2021} = \frac{2 \times \text{Чистий прибуток}}{\left(\frac{\text{Активи, всього на початок року} + \text{Активи, всього на кінець року}}{2} \right)} = \frac{2 \times 33584}{(66871 + 102532)} \approx 0.40;$$

$$\bullet \text{RA}_{2022} = \frac{2 \times \text{Чистий прибуток}}{\left(\frac{\text{Активи, всього на початок року} + \text{Активи, всього на кінець року}}{2} \right)} = \frac{2 \times 36086}{(102350 + 136658)} \approx 0.30.$$

Нормативного значення цього показника не існує. Тому для аналізу важливо оцінювати його в динаміці, порівнюючи значення протягом різних років у періоді дослідження. Протягом вивчених періодів показник зменшився на 10% (з 40% до 30%), що вказує на погіршення ефективності управлінського процесу в цілому. Оскільки цей показник формується під впливом всієї діяльності нашого бізнесу,

зменшення з 40 копійок чистого прибутку на кожную вкладену гривню активів в 2021 році до 30 копійок в 2022 році свідчить про непропорційне зростання активів в порівнянні з отриманим прибутком. Це вказує на необхідність перегляду фінансової політики, поліпшення управлінської ефективності та оптимізації розподілу грошових потоків, а також пошуку нових ринків збуту продукції нашого бізнесу.

Рентабельність власного капіталу бізнесу свідчить про ефективність використання власних коштів і вказує, який обсяг прибутку генерується на кожную гривню власних інвестицій. При цьому, він має ключове значення для власників (акціонерів, учасників) бізнесу, оскільки він дозволяє визначити зростання їхнього добробуту протягом аналізованого періоду.:

$$\bullet \text{PK}_{2021} = \frac{2 \times \text{Чистий прибуток}}{\left(\begin{array}{c} \text{Власний капітал} \\ \text{на початок року} \end{array} + \begin{array}{c} \text{Власний капітал} \\ \text{на кінець року} \end{array} \right)} = \frac{2 \times 33584}{(63632 + 97216)} \approx 0.42;$$

$$\bullet \text{PK}_{2022} = \frac{2 \times \text{Чистий прибуток}}{\left(\begin{array}{c} \text{Власний капітал} \\ \text{на початок року} \end{array} + \begin{array}{c} \text{Власний капітал} \\ \text{на кінець року} \end{array} \right)} = \frac{2 \times 36086}{(96870 + 132956)} \approx 0.31.$$

Обрахунок коефіцієнта для різних періодів допомагає з'ясувати зміни в прибутковості. Очевидно, що більш високі коефіцієнти вважаються кращими, оскільки вони свідчать про відносне збільшення чистого прибутку, який генерується на ту ж суму капіталу. Проте, наразі спостерігається зниження рентабельності власного капіталу, оскільки в 2022 році на кожную гривню залучених власних коштів припадатиме 31 гривня чистого прибутку, що на 11 гривень менше, ніж у попередньому році. Це зумовлено непропорційним збільшенням власного капіталу в порівнянні з отриманим чистим прибутком.

З урахуванням формули обрахунку можна говорити, що зниження суми власного капіталу бізнесу, за умови, що ефективність роботи компанії залишиться на попередньому рівні, призведе до підвищення рентабельності власного капіталу. Зменшення виробничих, збутових та інших витрат бізнесу дозволить підвищити чистий прибуток, так само як активізація роботи з нарощування доходу. Таким чином, напрямок роботи в цьому контексті сприятиме підвищенню рентабельності власного капіталу бізнесу.

Рентабельність чистих активів бізнесу вказує на те, наскільки ефективно компанія використовує чисті активи, тобто суму власного капіталу та довгострокових зобов'язань:

$$\bullet \text{РЧА}_{2021} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чисті активи}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\frac{A_{\text{п}}+A_{\text{к}}-(\text{ПЗ}_{\text{п}}+\text{ПЗ}_{\text{к}})}{2}} = \frac{33584}{\frac{(66871+102532)-(3239+5316)}{2}} \approx 0.42;$$

$$\bullet \text{РЧА}_{2022} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чисті активи}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\frac{A_{\text{п}}+A_{\text{к}}-(\text{ПЗ}_{\text{п}}+\text{ПЗ}_{\text{к}})}{2}} = \frac{36086}{\frac{(102350+136658)-(5480+3702)}{2}} \approx 0.31.$$

Отримані дані свідчать про зниження ефективності використання чистих активів бізнесу, адже у 2022 на 1 гривню чистих активів буде припадати 31 гривня чистого прибутку, що на 11 гривень менше, ніж в минулому році.

2. Коефіцієнти оцінки продуктивності активів бізнесу описують ефективність використання його активів:

Коефіцієнт продуктивності сукупних операційних активів бізнесу описує ефективність використання його активів:

$$\bullet \text{ПСОА}_{2021} = \frac{\text{Обсяг виробництва валової продукції підприємства}}{\text{Середня вартість сукупних активів підприємства}} = \frac{204159}{\frac{(66871+102532)}{2}} = 2.41;$$

$$\bullet \text{ПСОА}_{2022} = \frac{\text{Обсяг виробництва валової продукції підприємства}}{\text{Середня вартість сукупних активів підприємства}} = \frac{179259}{\frac{(102350+136658)}{2}} = 1.50.$$

Отже, ефективність використання сукупних операційних активів нашого бізнесу за розглянутий період відзначилась зниженням. Це стало наслідком зменшення виручки від реалізації продукції у 2022 році, в той час як обсяг сукупних активів збільшився, викликаючи диспропорції. Ця проблема вимагає негайного вирішення зі сторони керівників ТОВ "Укртраспневматика", оскільки необхідно активно працювати над розширенням збутової діяльності та підвищенням прибутковості бізнесу.

Коефіцієнт продуктивності операційних необоротних активів бізнесу описує ефективність використання його необоротних активів:

$$\bullet \text{ПОНА}_{2021} = \frac{\text{Обсяг виробництва валової продукції підприємства}}{\text{Середня вартість операційних необоротних активів}} = \frac{204159}{\frac{(23273+36647)}{2}} = 6.81;$$

$$\bullet \text{ПОНА}_{2022} = \frac{\text{Обсяг виробництва валової продукції підприємства}}{\text{Середня вартість операційних необоротних активів}} = \frac{179259}{\frac{(36647+48576)}{2}} = 4.21.$$

Ефективність використання операційних необоротних активів нашого бізнесу за досліджуваній період знизилась з 6.81 до 4.21. Це зумовлено тим, що виручка від реалізації продукції у 2022 році зменшилась, а обсяг необоротних активів навпаки зріс, що спричинило дані диспропорції.

Коефіцієнт продуктивності (фондовіддачі) виробничих основних засобів бізнесу характеризує інтенсивність використання його основних засобів. При цьому, показник оборотності основних засобів(фондовіддача)– показує, скільки виручки (доходу) нашого бізнесу припадає на одиницю вартості його основних засобів. Тобто, кажучи іншими словами, фондівіддача характеризує кількість повних циклів обороту основного (фіксованого) капіталу бізнесу в періоді:

$$\bullet \text{ ПВОЗ}_{2021} = \frac{\text{Обсяг виробництва валової продукції підприємства}}{\text{Середня вартість виробничих основних засобів}} = \frac{204159}{\frac{(18101+34035)}{2}} = 7.83;$$

$$\bullet \text{ ПВОЗ}_{2022} = \frac{\text{Обсяг виробництва валової продукції підприємства}}{\text{Середня вартість виробничих основних засобів}} = \frac{179259}{\frac{(34035+46192)}{2}} = 4.47.$$

Можемо констатувати значне зниження показника фондівіддачі бізнесу. Для виправлення ситуації необхідно досягти повної завантаженості обладнання у нашому бізнесі. Також можливим варіантом вирішення є продаж частини неексплуатованих основних засобів. Проте це доцільно робити лише в умовах, коли відсутні перспективи подальшого зростання бізнесу. Існує межа для зростання цього показника, і якщо основні засоби завантажені на 100%, то подальше збільшення обсягів виробництва та збуту можливе лише шляхом придбання нового обладнання. Проте це може призвести до певного зниження фондівіддачі в короткостроковій перспективі для нашого бізнесу.

Коефіцієнти оцінки ліквідності активів бізнесу вказують на гармонію між поточними зобов'язаннями та оборотними активами та висвітлюють рівень ризику можливих порушень у платіжному графіку. Значення цих показників, що відповідають нормативним значенням, свідчать про збалансованість структури капіталу та здатність суб'єкта господарювання вчасно виконувати свої короткострокові зобов'язання, ефективно погашати борги та правильно управляти готівковими та безготівковими розрахунками нашого бізнесу:

Коефіцієнт поточної ліквідності бізнесу (інші назви – ліквідність 1-го рівня; коефіцієнт загальної ліквідності; коефіцієнт покриття):

$$\bullet \text{ Кпл}_{2021} = \frac{\text{Поточні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} = \frac{65885}{5316} = 12.394;$$

$$\bullet \text{ Кпл}_{2022} = \frac{\text{Поточні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} = \frac{88082}{3702} = 23.793.$$

Відповідно до традиційного підходу, бізнес вважається більш ліквідним, коли коефіцієнт поточної ліквідності вищий. Нормативні значення цього коефіцієнта зазвичай визначають у діапазоні від 1 до 2. Фактична величина цього показника менше 1 свідчить про декапіталізацію бізнесу і недостатність короткострокової платоспроможності. З іншого боку, величина більше 2 може свідчити про неадекватне управління поточними активами бізнесу.

Важливо зауважити, що значення коефіцієнта поточної ліквідності може відрізнятися в залежності від секторальної приналежності компанії, оскільки воно прямо пов'язане зі структурою та швидкістю обороту активів. Промислові підприємства, зазвичай, мають значні запаси і незавершене виробництво, а також тривалий виробничий цикл. Тому для бізнесу цього сектору нормативні значення коефіцієнта можуть бути більшими за 2 або навіть 3.

Однак отримані під час аналізу значення є занадто великими, що не завжди є перевагою, оскільки це може свідчити про неефективне використання короткострокових зобов'язань бізнесу.

Коефіцієнт швидкої ліквідності бізнесу (інша назва – ліквідність 2-го рівня):

$$\bullet \text{ Кшл}_{2021} = \frac{\text{Грошові кошти} + \text{Ринкові цінні папери} + \text{Рахунки до отримання}}{\text{Поточні зобов'язання}} = \frac{65885 - 26465}{5316} = 7.415;$$

$$\bullet \text{ Кшл}_{2022} = \frac{\text{Грошові кошти} + \text{Ринкові цінні папери} + \text{Рахунки до отримання}}{\text{Поточні зобов'язання}} = \frac{88082 - 41351}{3702} = 12.623.$$

Контрольний період індикатора знаходиться між 0,6 і 1. Спостерігається невиправдане збільшення коефіцієнта швидкої ліквідності вище нормативного

значення, що свідчить про неефективне адміністрування поточних (оборотних) активів бізнесу.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності бізнесу (коефіцієнт термінової ліквідності; «кислотний тест»); коефіцієнт критичної оцінки):

- $\text{Кал}_{2021} = \frac{\text{Грошові кошти}}{\text{Поточні зобов'язання}} = \frac{24748}{5316} = 4.655;$
- $\text{Кал}_{2022} = \frac{\text{Грошові кошти}}{\text{Поточні зобов'язання}} = \frac{24436}{3702} = 6.601.$

Кредитори визнають за найбільш бажаний рівень значення цього показника більше одиниці. Але цей рівень не повинен бути орієнтиром для менеджерів бізнесу. Власники та акціонери очевидним чином мають іншу позицію, вказуючи як найбільш бажані значно менші значення. Взагалі задають контрольний інтервал на рівні 0,2–0,6.

Значення даного показника ТОВ «Укртранспневматика» становить 4.566 у 2021 та 6.601 у 2022 роках, що свідчить про неефективне управління вільними готівковими коштами бізнесу.

Отже, після проведення аналізу заборгованості ТОВ «Укртранспневматика» можна зазначити, що для даного бізнесу простежується тенденція до зменшення кредиторської заборгованості, що вважається позитивним фактором. Однак ефективність використання кредиторської заборгованості знижується. Це підтверджується високими значеннями коефіцієнта поточної, швидкої та абсолютної ліквідності даного бізнесу, а також показниками оборотності його кредиторської заборгованості (-8.68 р.) та тривалості одного обороту (+1 день). Також варто відзначити збільшення дебіторської заборгованості порівняно з кредиторською. Що також є не дуже позитивною тенденцією.

3. Коефіцієнти оцінки оборотності активів (управління активами) бізнесу характеризують рівень його ділової активності, відображаючи швидкість обороту коштів або зобов'язань. Ця група коефіцієнтів вказує на ефективність використання активів певного бізнесу, послідовність політики управління його виробничими запасами та запасами готової продукції і т.д.:

Оборотність активів бізнесу демонструє ефективність використання його активів, тобто значення показника говорить про те, скільки товарів і послуг продано за досліджуваний період на кожен гривню використаних активів бізнесу:

$$\bullet OA_{2021} = \frac{2 \times \text{Виручка від реалізації}}{\text{Активи на початок року} + \text{Активи на кінець року}} = \frac{2 \times 204159}{66871 + 102532} = 2.41 \text{ об.};$$

$$\bullet OA_{2022} = \frac{2 \times \text{Виручка від реалізації}}{\text{Активи на початок року} + \text{Активи на кінець року}} = \frac{2 \times 179259}{102350 + 136658} = 1.50 \text{ об.}$$

З результатів обрахунків випливає, що ефективність використання активів нашого бізнесу погіршується, оскільки у 2022 році на кожен гривню використаних активів припадає лише 1.50 гривні проданих товарів (послуг). Це на 0.91 гривні менше, ніж у 2021 році.

Отже, для оптимізації суми активів нашого бізнесу рекомендується вживати заходів, таких як продаж частини незавантажених необоротних активів (зокрема, якщо не передбачається збільшення їх завантаженості), зниження обсягів запасів у випадку їхньої надмірності, активізація процесу повернення дебіторської заборгованості тощо. Також важливо розглянути заходи зі збільшення виручки, оскільки це позитивно позначиться на оборотній активності нашого бізнесу.

Оборотність постійних активів бізнесу характеризує, наскільки ефективно підприємство використовує свої основні фонди, і розраховується як відношення чистої виручки (доходу) від реалізації до вартості необоротних активів:

$$\bullet ОПА_{2021} = \frac{2 \times \text{Виручка від реалізації}}{A_{\text{п}} + A_{\text{к}} - (ПА_{\text{п}} + ПА_{\text{к}})} = \frac{2 \times 204159}{66871 + 102532 - (43598 + 65885)} = 6.81 \text{ об.};$$

$$\bullet ОПА_{2022} = \frac{2 \times \text{Виручка від реалізації}}{A_{\text{п}} + A_{\text{к}} - (ПА_{\text{п}} + ПА_{\text{к}})} = \frac{2 \times 179259}{102350 + 136658 - (65703 + 88082)} = 4.21 \text{ об.}$$

Дані результати свідчать про зменшення ефективності використання основних фондів нашої компанії, адже за 2022 рік постійні активи обернулися лише 4.21 раз в процесі реалізації продукції, що на 2.61 обороти менше, ніж в 2021 р.

Оборотність чистих активів бізнесу характеризує інтенсивність використання його активів:

$$\bullet ОЧА_{2021} = \frac{2 \times \text{Виручка від реалізації}}{A_{\text{п}} + A_{\text{к}} - (ПЗ_{\text{п}} + ПЗ_{\text{к}})} = \frac{2 \times 204159}{66871 + 102532 - (3239 + 5316)} = 2.54 \text{ об.};$$

$$\bullet ОЧА_{2022} = \frac{2 \times \text{Виручка від реалізації}}{A_{\text{п}} + A_{\text{к}} - (ПЗ_{\text{п}} + ПЗ_{\text{к}})} = \frac{2 \times 179259}{102350 + 136658 - (5480 + 3702)} = 1.56 \text{ об.}$$

Дані цифри свідчать про зменшення ефективності використання чистих активів нашого бізнесу, адже за 2022 рік чисті активи обернулися лише 1.56 раз в процесі реалізації продукції, що на 0.98 обороти менше, ніж в 2021 р.

Оборотність дебіторської заборгованості бізнесу показує, скільки оборотів зробили за рік кошти, вкладені в розрахунки:

- $ОДЗ_{2021} = \frac{2 \times \text{Виручка від реалізації}}{ДЗ_{п} + ДЗ_{к}} = \frac{2 \times 204159}{12715 + 14528} = 14.99 \text{ об.};$
- $ОДЗ_{2022} = \frac{2 \times \text{Виручка від реалізації}}{ДЗ_{п} + ДЗ_{к}} = \frac{2 \times 179259}{14346 + 22137} = 9.83 \text{ об.}$

Таким чином, існує проблема зниження оборотності дебіторської заборгованості нашого бізнесу. Якщо в 2021 р дебіторська заборгованість ТОВ «Укртраспневматика» зробила 14.99 оборотів, то в 2022 р. - тільки 9.83 оборотів. Для вирішення проблеми необхідно відкоригувати поточну політику управління дебіторською заборгованістю нашого бізнесу і працювати тільки на умовах передоплати з клієнтами, які не платять вчасно за надані послуги.

Середній період погашення дебіторської заборгованості бізнесу показує середній період, за який дебіторська заборгованість перетвориться в кошти, тобто він дорівнює періоду очікування підприємством одержання коштів після реалізації його продукції:

- $ППДЗ_{2021} = \frac{365}{\text{Оборотність дебіторської заборгованості}} = \frac{365}{14.99} = 24.35 \approx 24 \text{ дні};$
- $ППДЗ_{2022} = \frac{365}{\text{Оборотність дебіторської заборгованості}} = \frac{365}{9.83} = 37.13 \approx 37 \text{ днів.}$

Важливо відзначити, що дебіторська заборгованість зростає вище, ніж обсяг збуту протягом 2021-2022 років. Це свідчить про неефективність діяльності нашого бізнесу в цьому аспекті. Проте середній період погашення дебіторської заборгованості залишається в нормативних рамках, що становить 45 днів для даної галузі. Для забезпечення контрольованого періоду погашення дебіторської заборгованості слід розробити комплексну стратегію управління цим аспектом. Серед ключових елементів такої стратегії можуть бути націнка на товари при використанні товарного кредиту, встановлення штрафів за несвоєчасне погашення зобов'язань, сегментація покупців і відбір тих, з якими можна співпрацювати без

оплати в момент поставки, а також визначення чіткого алгоритму дій у випадку прострочення платежу..

Оборотність товарно-матеріальних запасів бізнесу показує швидкість обороту його виробничих запасів для забезпечення поточного обсягу продажів, тобто скільки разів за рік виробничі запаси здійснюють оборот:

- $OTMЗ_{2021}$ по реалізації $= \frac{2 \times \text{Виручка від реалізації}}{\text{Т.-м. засоби}_п + \text{Т.-м. засоби}_к} = \frac{2 \times 204159}{16851 + 26465} = 9.43 \text{ об.};$
- $OTMЗ_{2021}$ за собівартістю $= \frac{2 \times \text{Витрати на виробництво}}{\text{Т.-м. засоби}_п + \text{Т.-м. засоби}_к} = \frac{2 \times 149334}{16851 + 26465} = 6.90 \text{ об.};$
- $OTMЗ_{2022}$ по реалізації $= \frac{2 \times \text{Виручка від реалізації}}{\text{Т.-м. засоби}_п + \text{Т.-м. засоби}_к} = \frac{2 \times 179259}{26465 + 41351} = 5.29 \text{ об.};$
- $OTMЗ_{2022}$ за собівартістю $= \frac{2 \times \text{Витрати на виробництво}}{\text{Т.-м. засоби}_п + \text{Т.-м. засоби}_к} = \frac{2 \times 123677}{26465 + 41351} = 3.65 \text{ об.}$

Зменшення показника, розрахованого на кінець періоду, в порівнянні зі значенням, розрахованим на початок періоду двома способами, свідчить про зменшення швидкості оборотності запасів бізнесу, тобто про зниження ефективності їх використання. У 2022 році даний коефіцієнт становить 3.65 оборотів за собівартістю, що є нижче, ніж нормативне значення для даного виду діяльності (4.5-18).

Управління запасами має за мету забезпечення неперервності виробництва та збуту певного бізнесу. З цією метою формується загальний запас бізнесу для покриття періодів поставок, а також страховий запас на випадок непередбачених обставин. Технологічний запас певного бізнесу розглядається у випадках, коли необхідно підготувати запаси перед їх використанням у виробництві. Сезонні варіації також враховуються при формуванні запасів певного бізнесу. Загальна кількість цих запасів складає оптимальний розмір, який розраховується для кожного виду окремо. В разі перевищення поточного обсягу запасів над оптимальним рекомендується їх знизити для економії фінансових ресурсів. У випадку, якщо поточний обсяг запасів менший за оптимальний, існує ризик зупинки виробничо-збутового процесу через нестачу ресурсів бізнесу.

Оборотність кредиторської заборгованості бізнесу вказує на кількість оборотів, які здійснила кредиторська заборгованість протягом року:

- $OKЗ_{2021} = \frac{2 \times \text{Виручка від реалізації}}{КЗ_{п} + КЗ_{к}} = \frac{2 \times 204159}{2464 + 4428} = 59.25 \text{ об.};$
- $OKЗ_{2022} = \frac{2 \times \text{Виручка від реалізації}}{КЗ_{п} + КЗ_{к}} = \frac{2 \times 179259}{4592 + 3198} = 46.02 \text{ об.}$

Як ми бачимо, даний показник має негативну тенденцію до спаду (-13.22 р. за 2022 рік у порівнянні з 2021), що означає зменшення швидкості оплати заборгованості нашого бізнесу та погіршення його ліквідності.

Середній період погашення кредиторської заборгованості бізнесу вказує на період, протягом якого компанія використовує кошти своїх постачальників і підрядників:

- $ППКЗ_{2021} = \frac{365}{\text{Оборотність кредиторської заборгованості}} = \frac{365}{59.25} = 6.16 \approx 6 \text{ днів};$
- $ППКЗ_{2022} = \frac{365}{\text{Оборотність кредиторської заборгованості}} = \frac{365}{46.02} = 7.93 \approx 8 \text{ днів.}$

Отже, час обороту кредиторської заборгованості в бізнесі протягом вивчених років складає 6-8 днів, що представляє гарний показник. Проте результати аналізу вказують на зниження ефективності використання кредиторської заборгованості в підприємства. Це відображається у зменшенні оборотності кредиторської заборгованості (-13.22 рази) та збільшенні тривалості одного обороту (+2 дні). Відчутне перевищення дебіторської заборгованості порівняно з кредиторською в ТОВ "Укртраспневматика" може вказувати на відволікання коштів від господарської діяльності та потенційно вимагати залучення дорогостоящих кредитів або позик для забезпечення поточних виробничих і господарських потреб підприємства, що також послаблює фінансову стабільність нашого бізнесу.

3. Стратегічний аналіз активів підприємства

3.1. SWOT-аналіз підприємства

Стратегічний потенціал визначає можливості та резерви, які підприємство може використовувати для досягнення своїх стратегічних цілей та адаптації до змін у навколишньому середовищі.

Важливу роль у таких змінах гають загальносвітові тренди на глобалізацію, цифровізацію [5,6,7,8,17,19,20,23,24,33,34,35,36,40,41,48,49,50,52] та досягнення цілей сталого розвитку [2, 3,4,14,18,37,39,42,43,44,46,47,51,56,57,58].

Для визначення стратегічного потенціалу бізнесу по-перше проводять SWOT-аналіз.

В системі управлінні активами бізнесом найбільшого поширення набула система SWOT-аналізу. Система SWOT-аналізу є широко використовуваною управлінською практикою для оцінки факторів як внутрішнього, так і зовнішнього середовища бізнесу. Цей метод дозволяє визначити можливості та загрози, а також сильні та слабкі сторони конкретного бізнесу і його конкурентів.

SWOT-аналіз є важливим інструментом в управлінні активами бізнесу з кількох причин:

1. Стратегічне планування: SWOT-аналіз допомагає компанії розробити стратегічний план, враховуючи внутрішні сильні та слабкі сторони, а також зовнішні можливості та загрози. Це сприяє формулюванню оптимальних стратегій розвитку та ефективному використанню активів для досягнення цілей.
2. Ресурсне планування: Аналіз сильних і слабких сторін внутрішнього середовища дозволяє ідентифікувати ресурси, які можуть бути використані для здійснення конкурентних переваг або покращення слабких сторін. Це полегшує розподіл та оптимізацію активів компанії.
3. Мінімізація ризиків: SWOT-аналіз допомагає визначити потенційні загрози та ризики для бізнесу. З цими даними компанія може приймати

інформовані рішення щодо зменшення ризиків та забезпечення стійкості активів.

4. Прийняття рішень: Врахування SWOT-аналізу полегшує прийняття рішень щодо використання та розподілу активів. Компанія може фокусуватися на розвитку сильних сторін і використовувати можливості, уникати або зменшувати вплив слабких сторін, а також протидіяти загрозам.
5. Адаптація до змін: SWOT-аналіз стає ефективним інструментом для адаптації до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Відслідковуючи зміни у факторах, компанія може адекватно реагувати та модифікувати стратегії управління активами.

Узагальнюючи, SWOT-аналіз надає компанії об'єктивну базу для управління своїми активами, розвитку стратегій та максимізації ефективності використання ресурсів.

Аналіз розділяється на три етапи. Перший етап включає ідентифікацію сильних і слабких сторін підприємства. Сюди можна віднести ефективне використання нових, високопродуктивних основних фондів, передову технологію, кваліфікований персонал, стійкі зв'язки з постачальниками чи підрядниками, та інше. Слабкі сторони можуть включати застаріле обладнання, застосування застарілих технологій, високу текучість персоналу, неякісні управлінські рішення і інші аспекти.

Другий етап включає ідентифікацію можливостей і загроз зовнішнього середовища. Позитивні явища, такі як зміни у попиті, конкурентні переваги, підтримка держави, можуть бути можливостями. Загрозами можуть бути негативні зміни на ринку, зміни у законодавстві, конкурентна боротьба тощо.

На третьому етапі розглядаються можливості взаємодії з оточуючим середовищем, враховуючи сильні та слабкі сторони підприємства.

Отже, SWOT-аналіз допомагає комплексно оцінити ситуацію на підприємстві і на ринку, зокрема, розглядаючи внутрішні та зовнішні фактори, їх можливості та загрози, а також сильні та слабкі сторони..

Отже, для комплексного вивчення зовнішнього і внутрішнього стану ТОВ «Укртраспневматика» зроблено SWOT – аналіз підприємства, що представлено на рис. 3.1.

Рис. 3.1. SWOT – аналіз ТОВ «Укртраспневматика»

Джерело: сформовано автором за даними проведеного дослідження

Висновки для ТОВ "Укртраспневматика" можуть бути наступними:

Сильні сторони:

Висока кваліфікація персоналу та великий досвід сприяють ефективному функціонуванню.

Адекватна цілям організаційна культура сприяє стабільності та співпраці в колективі.

Існування стратегії розвитку та широкий асортимент товарів підтримують конкурентоспроможність.

Слабкі сторони:

Погіршення фінансового становища та зменшення прибутку вказують на потребу в управлінні фінансами та пошуку нових джерел доходів.

Необхідно вдосконалити технологічне оновлення та управління витратами для підвищення ефективності.

Можливості:

Державна підтримка галузі та іноземні інвестиції можуть стати додатковим джерелом розвитку.

Зростання світового попиту та нові технологічні рішення створюють можливості для розширення ринків.

Загрози:

Наслідки воєнних дій та економічна нестабільність можуть вплинути на фінансову стійкість підприємства.

Введення санкцій та зміни в законодавстві створюють ризики для нормального функціонування бізнесу.

ТОВ "Укртраспневматика" має солідні сильні сторони, які слід використовувати для подальшого розвитку. Проте, необхідно приділити увагу управлінню фінансами, технологічному оновленню та ефективному управлінню витратами для подолання слабких сторін та зменшення можливих ризиків. Розгляд можливостей для державної підтримки та залучення інвестицій також може сприяти стійкому розвитку. Спостереження за зовнішніми загрозами та адаптація до змін у

середовищі допоможуть забезпечити стійкість та конкурентоспроможність підприємства.

3.2. Стратегічні аспекти управління активами підприємства

Управління активами в бізнесі є критично важливою функцією, оскільки впливає на ефективність, стійкість і конкурентоспроможність підприємства[9,10,11,12,13,15,16,21,22,25,26,27,28,29,30,31,32,38,45,53,54,55]. Ось деякі аспекти, які підкреслюють важливість управління активами:

Оптимізація використання ресурсів: Управління активами дозволяє бізнесу оптимізувати використання своїх ресурсів, таких як фінанси, обладнання, людські ресурси та інші активи. Це сприяє збільшенню ефективності виробництва та обслуговування клієнтів.

Зменшення ризиків: Ефективне управління активами допомагає зменшити ризики, пов'язані з несприятливими змінами на ринку, технологічними викликами, фінансовою нестабільністю та іншими факторами. Це робить підприємство більш стійким до коливань у середовищі.

Підвищення ефективності виробничих процесів: Ефективне управління активами дозволяє вдосконалювати виробничі процеси, підвищувати продуктивність та знижувати витрати. Це сприяє збільшенню прибутковості підприємства.

Стратегічне планування: Управління активами включає стратегічне планування, спрямоване на досягнення довгострокових цілей підприємства. Це допомагає визначити оптимальний склад активів та шляхи їх розвитку для досягнення конкурентних переваг.

Покращення фінансової стійкості: Ефективне управління активами сприяє покращенню фінансової стійкості підприємства. Це важливо для забезпечення ліквідності, здатності виплачувати зобов'язання та збереження позитивного фінансового становища.

Підтримка прийняття рішень: Управління активами забезпечує більш точну та обґрунтовану інформацію, яка сприяє прийняттю кращих стратегічних та тактичних рішень на всіх рівнях підприємства.

Клієнтське задоволення: Оптимальне використання активів може допомогти вдосконалити якість продукції чи послуг, що в свою чергу сприяє задоволенню клієнтів та підтримує лояльність споживачів.

Узагальнюючи, управління активами визначає успішність бізнесу, забезпечуючи оптимальне використання ресурсів та підтримуючи стійкість підприємства в змінному бізнес-середовищі.

Управління активами бізнесу - це комплекс стратегічних та оперативних дій, спрямованих на ефективне управління всіма видами активів, які належать або контролюються підприємством. Активи включають усе, що має вартість і може призводити до генерації прибутку для компанії. Це може охоплювати фінансові ресурси, людські ресурси, технічне обладнання, нерухомість, технології, бренди, інтелектуальну власність та інше.

Висновки для управління активами ТОВ "Укртраспневматика" можуть бути наступними:

Оптимізація фінансового стану: З урахуванням погіршення фінансового становища та зменшення прибутку, необхідно активно вдосконалювати стратегії фінансового управління та шукати нові джерела доходів.

Технологічне оновлення: З метою покращення ефективності виробництва та збільшення конкурентоспроможності, необхідно активно інвестувати у технологічне оновлення та модернізацію обладнання.

Управління витратами: Зниження ефективності використання кредиторської заборгованості та невдачі в управлінні витратами свідчать про необхідність вдосконалення системи управління фінансами та активами.

Диверсифікація ризиків: Загрози, пов'язані із світовою економічною кризою та політичною нестабільністю, вказують на необхідність диверсифікації ринків збуту та ресурсів.

Постійний моніторинг зовнішнього середовища: З огляду на низку потенційних загроз, важливо встановити систему постійного моніторингу зовнішнього середовища та швидкого реагування на зміни.

Підтримка інновацій: Враховуючи можливості, пов'язані із новими технологіями та державною підтримкою, важливо активно впроваджувати інновації для підвищення конкурентоспроможності.

Розвиток стратегії: З метою покращення фінансової стійкості та ринкової позиції, важливо розробити та впровадити стратегію, що враховує всі аспекти управління активами та дозволить ефективно використовувати ресурси підприємства.

Ефективне управління активами дозволяє підприємствам оптимізувати їхню діяльність, забезпечуючи стійкість та конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Існує кілька стратегій управління активами, які підприємства можуть використовувати для оптимізації використання своїх ресурсів та досягнення стратегічних цілей. Деякі з основних стратегій включають:

Стратегія максимізації прибутку:

Суть: Максимізація прибутку є основною метою цієї стратегії. Підприємство фокусується на оптимізації використання активів для максимізації прибутку.

Застосування: Використовується в умовах стабільного ринкового середовища, коли головним завданням є забезпечення фінансової стійкості та рентабельності.

Стратегія росту:

Суть: Зосереджена на збільшенні активів та розширенні діяльності компанії. Включає в себе інвестиції в нові проекти, ринки або технології.

Застосування: Застосовується в умовах динамічного ринкового середовища, коли підприємство прагне досягти нових висот та розширити свою присутність.

Стратегія збереження лідерства вартості:

Суть: Спрямована на зниження витрат та оптимізацію процесів для створення конкурентних переваг вартості.

Застосування: Поширена в умовах конкурентного середовища, де ключовим фактором є вартість продукту чи послуги.

Стратегія інновацій:

Суть: Спрямована на розвиток нових технологій, продуктів чи послуг для отримання конкурентних переваг.

Застосування: Ефективна в галузях, де інновації важливі для привертання клієнтів та відзначення від конкурентів.

Стратегія оптимізації портфеля:

Суть: Створення оптимального портфеля активів, який відповідає стратегічним цілям компанії та ринковим умовам.

Застосування: Підходить для компаній з різноманітним портфелем активів, які можуть потребувати оптимізації.

Стратегія ризикового управління:

Суть: Зосереджена на ефективному управлінні ризиками та забезпеченні фінансової стійкості в умовах нестабільного середовища.

Застосування: Поширена в галузях з великим ризиком, де стратегічне управління ризиками є ключовим елементом.

Стратегія сталого розвитку:

Суть: Фокусується на забезпеченні економічного росту, соціальної відповідальності та екологічної сталості.

Застосування: Важлива в умовах ростучої уваги до соціальних і екологічних питань, що впливають на бізнес.

Стратегія диверсифікації:

Суть: Спрямована на розширення бізнесу в різні сегменти чи галузі, що зменшує ризик та залежність від одного напрямку.

Застосування: Корисна в умовах зміни в ринкових умовах та для зменшення вразливості компанії.

Стратегія ефективного управління оборотним капіталом:

Суть: Спрямована на оптимізацію використання оборотного капіталу, включаючи запаси, дебіторську та кредиторську заборгованість.

Застосування: Ефективне у умовах, де оборотний капітал має велике значення для фінансової стійкості.

Стратегія глобалізації:

Суть: Спрямована на розширення діяльності на міжнародному рівні та входження на нові ринки.

Застосування: Корисна для компаній, які мають потенціал для глобального розвитку та конкуренції.

Стратегія фокусування на клієнтах:

Суть: Акцент на задоволенні потреб клієнтів, вивченні їхніх вимог та наданні унікальних рішень.

Застосування: Важлива в умовах конкуренції, де якість обслуговування та відповідність потребам клієнтів є ключовими.

Стратегія цифрової трансформації:

Суть: Спрямована на впровадження цифрових технологій для покращення ефективності та конкурентоспроможності.

Застосування: Важлива в умовах швидко змінного технологічного середовища.

Кожна з цих стратегій має свої переваги та обмеження і може бути вибрана в залежності від конкретних обставин та цілей підприємства. Здатність адаптувати стратегію до змінних умов є ключовою для успіху в управлінні активами бізнесу.

Ці стратегії можуть взаємодіяти та адаптуватися в залежності від умов ринку та внутрішніх характеристик підприємства.

За результатами досліджень ТОВ «Укртраспневматика» надано конкретні рекомендації щодо реалізації стратегії посилення позицій на ринку (стратегії концентрованого зростання), а саме:

- нарощування обсягів виробництва та розширення асортименту продукції, підвищення її якості та конкурентноздатності;
- цифровізація основних бізнес-процесів;
- посилена увага до оптимізації витрат бізнесу;
- підвищення ефективності використання активів бізнесу;

- плідна робота з потенційними замовниками для максимально точного визначення рівня технічних та технологічних вимог до продукції;
- зменшення ризиків у співпраці через розширення співпраці з постійним колом постачальників основних сировин та матеріалів та укладання довгострокових угод з оптимальними обсягами закупівель;
- залучення додаткових фінансових ресурсів за допомогою угод, що передбачають етапну оплату виготовленої бізнес-продукції.

Розроблені стратегії дозволяють визначити перспективу розвитку ТОВ «Укртранспневматика», вдосконалити систему стратегічного управління, збільшити ефективність роботи, конкурентоспроможність продукції підприємства, покращити фінансово-економічні результати діяльності.

Не будемо приховувати, що спочатку спалах коронавірусу став серйозним викликом та ударом, як для світової економіки, так і для України зокрема. Потім у 2022 році воєнні дії на території країни. Все це лише усугубило ситуацію. На даний момент спостерігається тенденція до погіршення фінансового стану вітчизняних підприємств, що є загрозою для їхнього подальшого існування. Суб'єкти господарювання не були готові до такої ситуації. Минуло майже два роки від початку війни і бізнес вже пристосовується і до нових умов, можливо повільно, але ситуація буде покращуватися.

Тож для того, щоб триматися на плаву та бути спроможними протистояти тим обставинам, що склалися довкола нас, ТОВ «Укртранспневматика» необхідно якомога ретельніше управляти своїми активами, аби бути платоспроможним та незалежним у такий досить складний та нестабільний час.

ВИСНОВКИ

Ефективне управління активами становить ключовий елемент господарської діяльності будь якого бізнесу, оскільки його подальша успішність і конкурентоспроможність значно залежать від того, наскільки ефективно приймаються управлінські рішення щодо активів. Процес управління активами стає складним через постійні зміни умов функціонування підприємства та потребу оперативного прийняття рішень. Фінансова нестабільність, зміни в податковому законодавстві, наслідки фінансових криз можуть впливати на платіжну дисципліну та призводити до недостатності оборотного капіталу, що, в свою чергу, може призвести до банкрутства підприємства. Особливості структури активів бізнесу також визначають особливості формування його капіталу, який завжди пов'язаний із виробничо-господарською діяльністю та організаційною структурою підприємства.

Висновки для управління активами ТОВ "Укртраспневматика" можуть бути наступними:

Оптимізація фінансового стану: З урахуванням погіршення фінансового становища та зменшення прибутку, необхідно активно вдосконалювати стратегії фінансового управління та шукати нові джерела доходів.

Технологічне оновлення: З метою покращення ефективності виробництва та збільшення конкурентоспроможності, необхідно активно інвестувати у технологічне оновлення та модернізацію обладнання.

Управління витратами: Зниження ефективності використання кредиторської заборгованості та невдачі в управлінні витратами свідчать про необхідність вдосконалення системи управління фінансами та активами.

Диверсифікація ризиків: Загрози, пов'язані із світовою економічною кризою та політичною нестабільністю, вказують на необхідність диверсифікації ринків збуту та ресурсів.

Постійний моніторинг зовнішнього середовища: З огляду на низку потенційних загроз, важливо встановити систему постійного моніторингу зовнішнього середовища та швидкого реагування на зміни.

Підтримка інновацій: Враховуючи можливості, пов'язані із новими технологіями та державною підтримкою, важливо активно впроваджувати інновації для підвищення конкурентоспроможності.

Розвиток стратегії: З метою покращення фінансової стійкості та ринкової позиції, важливо розробити та впровадити стратегію, що враховує всі аспекти управління активами та дозволить ефективно використовувати ресурси підприємства.

За результатами досліджень ТОВ «Укртраспневматика» надано конкретні рекомендації щодо реалізації стратегії посилення позицій на ринку (стратегії концентрованого зростання), а саме:

- нарощування обсягів виробництва та розширення асортименту продукції, підвищення її якості та конкурентноздатності;
- цифровізація основних бізнес-процесів;
- посилена увага до оптимізації витрат бізнесу;
- підвищення ефективності використання активів бізнесу;
- плідна робота з потенційними замовниками для максимально точного визначення рівня технічних та технологічних вимог до продукції;
- зменшення ризиків у співпраці через розширення співпраці з постійним колом постачальників основних сировин та матеріалів та укладання довгострокових угод з оптимальними обсягами закупівель;
- залучення додаткових фінансових ресурсів за допомогою угод, що передбачають етапну оплату виготовленої бізнес-продукції.

Розроблені стратегії дозволяють визначити перспективу розвитку ТОВ «Укртраспневматика», вдосконалити систему стратегічного управління, збільшити ефективність роботи, конкурентоспроможність продукції підприємства, покращити фінансово-економічні результати діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз рівноваги та безпеки операційної діяльності. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://stbouv.wordpress.com/2014/11/18/%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7->
2. Вороненко В. І. Обґрунтування напрямів розвитку сонячної енергетики для України // Енергоефективність та відновлювальна енергетика в Україні: проблеми управління / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І. М. Сотник. – Суми : ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2019. – С. 72-85. – Режим доступу:
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80025>
3. Вороненко В.И., Бурлакова И.М. Эффекты от использования энергетических природных ресурсов в странах Европейского союза и Украине. Экономика та держава. 2018. № 7. С. 61-66.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/70636>
4. Вороненко В.И., Горобченко Д.В. Теоретические модели анализа эколого-экономического развития. Економічний простір: Збірник наукових праць. 2020. № 157. С. 65-68. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83711>
5. Вороненко В.І., Гриценко П.В., Омеляненко В.А. Визначення індикаторів та рівнів регуляторної ефективності податкових інструментів на національному та світовому рівнях. Проблеми та перспективи забезпечення макроекономічної стабільності : монографія / за ред. С. В. Леонова і М. М. Бричко. Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 65-75.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90488>
6. Вороненко В.І., Кубатко О.В., Ковальов Б.Л., Гриценко П.В., Омеляненко В.А. Динаміка цифрової трансформації соціально-економічних та екологічних систем. Агросвіт. 2022. № 15-16. С. 15-22.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89229>
7. Гриценко П., Коваленко Є., Вороненко В., Смакоуз А., Степаненко Є. Аналіз дефініції «зміни» як економічної категорії. Механізм регулювання економіки, (1 (91), 92-98. URL: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.07>
8. Дяченко, А. В., Карінцева, О. І., Тарасенко, С. В., Харченко, М. О., Мазін, Ю. О., Кисильова, К. С. Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019- 2020 рр. в Україні // Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 21-40. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.02>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85737>
9. Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83721>
10. Економіка розвитку: європейський досвід упровадження досягнень Industries 3.0, 4.0 та 5.0. : навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми : Університетська книга, 2022. 608 с.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91525>

11. Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. – Суми : Університетська книга, 2023. – 702 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91523>

12. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Мазін, Ю. О., Фалько, К. С. Практичні засади підвищення ефективності логістичної діяльності сучасного підприємства. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2021. № 3. С. 127–136. DOI: 10.21272/1817-9215.2021.3-14
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/86223>

13. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Пономарьова, Г. С. Підвищення ефективності бізнес-процесів на виробничому підприємстві // Механізм регулювання економіки. 2020. № 4. С. 58-69.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83754>

14. Карінцева О.І., Дегтярьова І. Б., Харченко М.О., Долгошеєва О. І., Кіріл'єва А. В. Залучення іноземних інвестицій як інструмент забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку країни. Вісник СумДУ. Серія «Економіка», № 3' 2020. С. 199-211. DOI: 10.21272/1817-9215.2020.3-22
https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/3_2020/22.pdf

15. Ковальов В.В., Волкова О.Н.. Аналіз господарської діяльності підприємства, Посібник. Л.: ООО «ТК Велби», 2002. 424 с

16. Ковтун О.І. Стратегія підприємства: Навч. посібник 3-є вид., оновлене й доповнене, Львів: «Новий світ-2000», 2017. 324 с

17. Лукаш, О., Дерев'янку, Ю., Васильєва, Т., & Танащук, М. (2022). Формування конкурентного середовища у освітньому просторі: роль освітніх провайдерів. Механізм регулювання економіки, (3-4(97-98)), 31-39. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.08>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90532>

18. Мельник Л. (2021) Сучасні тренди економічного розвитку: Досвід ЄС та практика України: підручник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2021. 432 с.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89235>

19. Мельник Л. Г., Карінцева О. І., Кубатко О. В., Сотник І. М., Завдов'єва Ю. М. Цифровізація економічних систем та людський капітал: підприємство, регіон, народне господарство // Механізм регулювання економіки. 2020. № 2. С. 9-28. DOI: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/82236>

20. Мельник, Л., Карінцева, О., Кубатко, О., Дерев'янку, Ю., Маценко, О. (2022). Реструктуризація соціально-економічних систем як складова формування цифрової економіки в Україні у період кризи. Механізм регулювання економіки, (1-2(95-96)), 7-13.

21. Мельник Л. Г., Маценко О. М., Дериколенко О. М., Кириленко М. В., Стародуб І. А. Економіка підприємств, територій та макроекономічних систем в умовах цифрових трансформацій: від стабільності й лінійного мислення до антикрихкості та нелінійного, інноваційного мислення // Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 67-78. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.06>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87532>

22. Мельник, Л. (2022). Росія – країна, побудована на порушенні божих заповідей: погляд економіста . Механізм регулювання економіки, (3-4(97-98), 141-150. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.10>

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90536>

23. Мельник, Л., Ковальов, Б. (2020). Проривні технології в економіці і бізнесі (Досвід ЄС та практика України у світлі III, IV, і V промислових революцій. Сумський державний університет, с. 180.

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79621>

24. Ніколаєв С.О., Вороненко В.І., Ковальов Б.Л., Гриценко П.В., Одеволе О.О. Блокчейн як фактор цифрової трансформації економіки України. Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». 2021. №2. С. 16-23.

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85043>

25. Омеляненко В.А., Литвиненко С.М., Вороненко В.І. Аналіз потенціалу конвергенції біо- та нанотехнологій в космічній галузі (національний та міжнародний аспект). Інновації і трансфер технологій: методи, моделі та механізми управління: колективна монографія / за ред. д.е.н. В.А. Омеляненка. Суми: Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань, 2023. С. 284-296.

26. Опис бізнесу ПрАТ «КІІВСТАР» [Електронний ресурс] Сайт Stockmarket

27. Розкриття інформації: Річна звітність ПрАТ «КІІВСТАР» [Електронний ресурс] URL

28. Рясних Є. Г. Основи фінансового менеджменту – навч. пос. “Академвидав”. 2019. 336 с

29. Сайт ДП «Авіакон» [Електронний ресурс] URL:

30. Сотник І. (2018) Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / І. Сотник, Л. Таранюк. – Суми: Університетська книга, 2018. – 572 с.

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80114>

31. Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 1: Трансформації економічних систем: досвід ЄС в реалізації Industries 3.0, 4.0, 5.0: навчальний посібник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: Університетська книга, 2022. 608 с.

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91526>

32. Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 2: Кращі практики ЄС для сестейнового розвитку : навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми : Університетська книга, 2022. 608 с.

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91527>

33. Babenko V., Matsenko O., Voronenko V., Nikolaiev S., Kazak D. Economic prospects for cooperation the European Union and Ukraine in the use of blockchain technologies. The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism. 2020. № 12. С. 8-17.

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83746>

34. Hrytsenko P., Voronenko V., Kovalenko Ye., Kurman T., Omelianenko V. Assessment of the development of innovation activities in the regions: Case of Ukraine. Problems and Perspectives in Management. 2021. 19(4). P. 77-88.

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85729> (SCOPUS)

35. Hrytsenko, P. V., Kovalenko, Y. V., Voronenko, V. I., Smakouz, A. M., Stepanenko, Y. S. Analysis of the Definition of “Change” as an Economic Category // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 92-98. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.07>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84025>
36. Hrytsenko, P.V., Kovalenko, Y.V., Voronenko, V.I., Smakouz, A.M., Stepanenko, Y.S. Analysis of the Definition of “Change” as an Economic Category. Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. C. 92-98.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84025>
37. Ji, Z., & Sotnyk, I. (2023). Economic analysis of energy efficiency of China’s and India’s national economies. Mechanism of an Economic Regulation, (1(99), 11-16. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.02>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91221>
38. Jianming Mu, Goncharenko O. S., Chortok Yu. V., Yaremenko A. H. Peculiarities of Formation of the Region's Logistics Infrastructure on the Basis of Eco-Innovations Within the Framework of Stakeholders' Partnership in the Enterprise-Region-State System // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 4. P. 22-29. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.94.03>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87514>
39. Karintseva O. I., Yevdokymov A. V., Yevdokymova A. V., Kharchenko M. O., Dron V. V. Designing the Information Educational Environment of the Studying Course for the Educational Process Management Using Cloud Services. Механізм регулювання економіки. 2020. № 3. С. 87-97. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2020.89.07>
40. Kovalov, B., Karintseva, O., Kharchenko, M., Khymchenko, Y., & Tarasov, V. (2023). Methods of evaluating digitization and digital transformation of business and economy: the experience of OECD and EU countries. Економіка розвитку систем, 5(1), 18-25. <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2023-1-3> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91585>
41. Kovalov, B., Karintseva, O., Kharchenko, M., Khymchenko, Y., & Tarasov, V. (2023). Methods of evaluating digitization and digital transformation of business and economy: the experience of oecd and eu countries. Економіка розвитку систем, 5(1), 18-25. <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2023-1-3> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91585>
42. Kubatko, O. V., Kubatko, O. V., Sachnenko, T. I., Oluwaseun, O. O. Organization of Business Activities with Account to Environmental and Economic Aspects // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 2. P. 76-85. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.92.08>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85180>
43. Kubatko, O., Merritt, R., Duane, S., & Piven, V. (2023). The impact of the COVID-19 pandemic on global food system resilience. Mechanism of an Economic Regulation, (1(99), 144-148. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.22>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91371>
44. Lukash, O. A., Derev`yanko, Y. M., Kozlov, D. V., Mukorez, A. I. Regional Economic Development in The Context of the COVID-19 Pandemic and the Economic

Crisis // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 99-107. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.08>

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84026>

45. Kubatko, O. V., Chortok, Y. V., Honcharenko, O. S., Nechyporenko, R. M., & Moskalenko, I. M. (2019). Studying Features of Vehicle Type Selection by Trade and Logistics Enterprise. Mechanism of economic regulation. – 2019. – №3. – С. 73–82. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76448>

46. Melnyk L. H., Derykolenko O. M., Mazin Yu. O., Matsenko O. I., Piven V. S. Modern Trends in the Development of Renewable Energy: the Experience of the EU and Leading Countries of the World // Механізм регулювання економіки. 2020. № 3. С. 117-133. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81810>

47. Melnyk, L. Hr., Shaulska, L. V., Mazin, Yu. O., Matsenko, O. I., Piven, V. S., Konoplov, V. V. Modern Trends in the Production of Renewable Energy: the Cost Benefit Approach // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 5-16. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.01>

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83761>

48. Melnyk, L., Karintseva, O., Kubatko, O., Derev'yanko, Y., & Matsenko, O. (2022). Restructuring of socio-economic systems as a component of the formation of the digital economy in Ukraine. Mechanism of an Economic Regulation, (1-2(95-96), 7-13. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.95-96.01>

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89627>

49. Melnyk, L., Kovalov, B., Mykahilov, S., Mykhailov, S., Skrypka, Y., & Starodub, I. (2022). Dynamics of reproduction of economic systems in the transition to digital economy – in the light of synergetic theory of development*. Mechanism of an Economic Regulation, (3-4(97-98), 7-14. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.01>

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90520>

50. Melnyk, L., Matsenko, O., Kalinichenko, L., Holub, A., & Sotnyk, I. (2023). Instruments for ensuring the phase transition of economic systems to management based on Industries 3.0, 4.0, 5.0. Mechanism of an Economic Regulation, (1(99), 34-40. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.06>

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91226>

51. Nesterenko V., Dolhosheieva O., Kirilieva A., Voronenko V., Hrytsenko P. «Green» vector of the economic development of the country. Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 3. С. 82-90. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87533>

52. Nesterenko, V. O., Dolhosheieva, O. I., Kirilieva, A. V., Voronenko, V. I., Hrytsenko, P. V. "Green" Vector of the Economic Development of the Country // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 3. P. 79-87. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.07>

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87533>

53. Nikulina, M., Sotnyk, I., Derykolenko, O., & Starodub, I. (2022). Unemployment in Ukraine's economy: COVID-19, war and digitalization. Mechanism of an Economic Regulation, (1-2(95-96), 25-32. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.95-96.04> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89630>

54. Omelyanenko V., Pidorychev I., Voronenko V., Andrusiak N., Omelianenko O., Fyliuk H., Matkovskiy P., Kosmidailo I. Information & Analytical Support of Innovation Processes Management Efficiency Estimations at the Regional Level. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2022. Vol. 22, No. 6. P. 400-407. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89615>

55. Sotnyk I. M., Nahornyi M. V., Maslii M. Yu., Nikulina M. P., Yehorov Y. V. Problems of Unemployment in Ukraine Under the COVID-19 Pandemic // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 3. P. 88-96. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.08>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87534>

56. Sotnyk, I. M., Matsenko, O. M., Popov, V. S., Martymianov, A. S. Ensuring the Economic Competitiveness of Small Green Energy Projects // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 28-40. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.03>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84021>

57. Tambovceva, T. T., Melnyk, L. Hr., Dehtyarova, I. B., Nikolaev, S. O. Circular Economy: Tendencies and Development Perspectives // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 2. P. 33-42. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.92.04>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85156>

58. Voronenko V., Horobchenko D. Approaches to the Formation of a Theoretical Model for the Analysis of Environmental and Economic Development. *Journal of Environmental Management and Tourism*. Craiova: ASERS Publishing, 2018. Vol. 9, Issue Number 5(29). P. 1108-1119. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77227>